

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้าน การส่งเสริมการทำวิจัย
ในชั้นเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้
ศึกษารวบรวม แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การวิจัยในชั้นเรียน

- 1.1 ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
- 1.2 ผลดีต่อการศึกษาของการวิจัยในชั้นเรียน
- 1.3 ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน
- 1.4 รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน
- 1.5 ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน
- 1.6 กระบวนการและขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียน
- 1.7 ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียน
- 1.8 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

2. การบริหารงานด้านการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

- 2.1 การอบรมปฏิบัติการโครงการ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งงานวิจัยดีมี

คุณภาพ”

- 2.2 การอบรมปฏิบัติการโครงการวิจัยต่อเนื่อง ปีการศึกษา 2548

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 3.1 งานวิจัยในประเทศ
- 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การวิจัยในชั้นเรียน

1. ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

กองวิจัยทางการศึกษา (2542 : 25) ได้ให้นิยามไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบ จุดเน้นของการวิจัยในชั้นเรียน คือ การแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบการวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นการศึกษาและวิจัยของครูควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง และเพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นต่อไป

พร้อมพรรณ อุคมสิน (2542 : 15) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยแบบหนึ่งของการวิจัยทางการศึกษา ซึ่งเป็นการวิจัยที่ทำโดยครูผู้ซึ่งแสวงหาความรู้หรือข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาในเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

จจิต ฝอยทอง (2543 : 36) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ครูผู้สอนในวิชานั้น ๆ ทำขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหามิชั้นเรียนของตน มีการวางแผน อย่างเป็นระบบและนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทัศนาศ แสงศักดิ์ (2543 : 74) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหการเรียนการสอน ในชั้นเรียน หรือเป็นความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งความรู้ใหม่ ๆ ในที่นี้ เรียกว่า นวัตกรรมทางการศึกษานั้นเอง

วรรณวิไล พันธุ์สีดา (2543 : 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบ

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 23) ได้ให้นิยามไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การหาความรู้หรือวิธีการใหม่ ๆ รวมทั้งการประดิษฐ์ คิดค้นสิ่งใหม่ และการคิดแปลงอุปกรณ์ประเภทอื่นมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับสภาพการณ์ของการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตนเอง โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2544 : 19) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยโดยครูผู้สอนเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนที่ครูรับผิดชอบ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นและจบด้วยการใช้นวัตกรรม (Innovation) แก้ปัญหา

พิมพ์พันธุ์ เคชะคุปต์ (2544 : 9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ค้นคว้าเพื่อสร้างความรู้ใหม่ทางการศึกษาและ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ทางการศึกษา เช่น วิธีสอน เทคนิคการสอนในรูปแบบการสอนใหม่ และใช้ ผลจากการวิจัยนำไปจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย และเป็นการพัฒนาครูด้วย

สุวิมล ว่องวานิช (2547 : 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและนำ ผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการวิจัย ที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลมาใช้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของตนเองให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน ได้มีโอกาสอภิปราย แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นในแนวทางที่ได้ปฏิบัติ และผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 6) ได้ให้นิยาม ไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่มีการดำเนินการที่มีแผนชัดเจน กระทำอย่างรวดเร็ว สามารถนำผลมาใช้ได้ทันที ในระหว่างการวิจัยจะมีผลสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ซึ่งผลที่ได้ก็นำมาปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมีจุดเน้นที่เป็น ประโยชน์ต่อตัวนักเรียนมากที่สุด กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนจะมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง จนกว่าจะได้ผลตามเป้าหมายที่ต้องการ

สาออง สีหาพงษ์ (2544 : 62) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยในระดับชั้นเรียน ระดับโรงเรียน มีเป้าหมายเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้การวิจัยในชั้นเรียนมีขอบเขตอยู่ที่การแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน ในชั้นเรียน โรงเรียนและสภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน

อุทุมพร จามรมาน (2544 : 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน (Action research) หมายถึง การวิจัยที่ทำโดยครู ของครู เพื่อครู และสำหรับครู เป็นการวิจัย ที่ครูต้องตั้งปัญหาการเรียนการสอนออกมา และครูต้องแสวงหาข้อมูลเพื่อมาแก้ไขปัญหา ดังกล่าวด้วยกระบวนการที่เชื่อถือได้ ผลการวิจัยคือคำตอบที่ตัวครูเองจะเป็นผู้นำไปใช้ แก้ปัญหาของตน หรืออาจกล่าวได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการแก้ปัญหานักเรียนบางคน

บางเรื่อง เพื่อพัฒนาปรับปรุงนักเรียนอ่อน เสริมนักเรียนเก่ง นักเรียนคนนั้น กลุ่มนั้น เพื่อจะได้เรียนทันเพื่อนกลุ่มใหญ่ หรือได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพของเขา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยของครูผู้สอน เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน เป็นการสอนไปประเมินและแก้ปัญหาไป โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาที่เป็นระบบ แล้วนำผลที่ได้ไปพัฒนาการเรียนการสอน หรือใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของคน และเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นต่อไป

2. ผลดีต่อการศึกษาของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตของการทำงานอย่างเป็นระบบเห็นภาพของงานตลอดแนว มีการตัดสินใจที่มีคุณภาพ เพราะจะมองเห็นทางเลือกต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ครูนักวิจัยจะมีโอกาสมากขึ้นในการคิดใคร่ครวญเกี่ยวกับเหตุผลของการปฏิบัติงาน และครูสามารถบอกได้ว่างานการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติไปนั้น ได้ผลหรือไม่ เพราะอะไร นอกจากนี้ครูยังได้ใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน เพื่อเป็นการควบคุม กำกับและพัฒนางานของตนเองได้ เพราะการทำงานและผลของการทำงานนั้นล้วนมีความหมายและคุณค่าสำหรับครูในการพัฒนานักเรียน ผลจากการทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูได้ตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรมของผลสำเร็จของการปฏิบัติงานของครูอันจะนำมาซึ่งความรู้ในงานและความปิติสุขในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องของครู และเป็นที่ยกย่องว่าเมื่อครูผู้สอนได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานสอนอย่างเหมาะสมแล้วจะเกิดผลดีต่อการศึกษาและวิชาชีพครูอย่างน้อย 3 ประการ ดังนี้ (สุวัฒนา สุวรรณเขต, 2540 : 35)

2.1 นักเรียนจะมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 วงการวิชาการศึกษามีข้อความรู้และนวัตกรรมทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นจริงเกิดมากขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ต่อครูและเพื่อนครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

2.3 วิถีชีวิตของครูหรือวัฒนธรรมในการทำงานของครู จะพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ (Professional teacher) มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะครูนักวิจัยจะมีคุณสมบัติของการเป็นผู้แสวงหาความรู้หรือผู้เรียน (Learner) ในศาสตร์แห่งการสอนอย่างต่อเนื่องและมีชีวิตชีวา จนในที่สุดก็จะเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจที่กว้างขวางและลึกซึ้งในศาสตร์และศิลป์แห่งการสอน เป็นครูที่มีวิสัยทัศน์แกร่งกล้าในการสอน สามารถที่จะสอนนักเรียนให้พัฒนาก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ในหลายบริบท หรือที่เรียกว่าเป็นครูผู้รอบรู้ ซึ่งถ้าปริมาณครูนักวิจัยดังกล่าวมากขึ้นจะช่วยให้

การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นไปอย่างสร้างสรรค์มั่นคง ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า การวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาวิถีชีวิตครู เพื่อให้ครูพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพในสังคมวิชาการของวิชาชีพครู

3. ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญและมีประโยชน์ทั้งต่อผู้สอนในการพัฒนาวิชาชีพของตนเองและมีความสำคัญต่อผู้เรียน หากมีการนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และใช้อย่างเต็มศักยภาพ ทั้งนี้การที่ผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถ และมีพื้นฐานที่ดีในการทำวิจัย จะทำให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อรุณศรี อนันตรศิริชัย. 2544 : 2)

3.1 การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญและมีประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้ 7 ข้อ ดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2540 : 20)

3.1.1 ครูสามารถใช้นวัตกรรม วิธีการ เทคนิคการสอนหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ที่มีคุณภาพ ผ่านการตรวจสอบที่เชื่อถือได้มาใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียน โดยตรงส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรยิ่งขึ้น

3.1.2 ครูสามารถนำข้อมูลอันเป็นข้อค้นพบของการวิจัยมาใช้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ทำให้การพัฒนางานของครูมีมาตรฐานมากขึ้น

3.1.3 ครูสามารถส่งเสริมหรือพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามสภาพความเป็นจริงของผู้เรียนแต่ละคน ทำให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมจนบรรลุศักยภาพสูงสุด

3.1.4 ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ อันเป็นผลจากการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนางานบริหารจัดการหรืองานด้านต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหรือดัดแปลงในส่วนต่าง ๆ

3.1.5 ครูสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้นได้

3.1.6 ปรับปรุงหรือดัดแปลงให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีระบบ เป็นการนำผลการวิจัยเชิงสำรวจหรือเชิงประเมินด้านต่าง ๆ ที่จัดขึ้นมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหรือดัดแปลงงานในส่วนต่าง ๆ

3.1.7 วางแผนการดำเนินงานหรือกำหนดนโยบายต่าง ๆ งานวิจัยในชั้นเรียนบางครั้งจะเป็นการสำรวจความคิดเห็นหรือความต้องการด้านต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลจากผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานหรือกำหนดนโยบายของหน่วยงานหรือองค์กรได้

3.2 การวิจัยในชั้นเรียนมีประโยชน์และความสำคัญ 4 ข้อ ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2542 : 3)

3.2.1 เป็นการพัฒนาหลักสูตรและการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยการวิจัย

3.2.2 เป็นการพัฒนาวิชาชีพของครู

3.2.3 เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ

3.2.4 เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

3.3 การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญและมีประโยชน์คือเป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทและกระบวนการทั้งหลายที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เพื่อให้ครูได้ทำความรู้จักและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างชัดเจนขึ้นดังนี้ (ครุรักษ์ ภิรมรักษ์. 2544 : 3)

3.3.1 เป็นเครื่องมือสำคัญของครูในการพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นครูไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูเป็นผู้ที่รักการแสวงหาความรู้วิธีการใหม่ๆ อยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้ครูมีความรู้อย่างกว้างขวางและลุ่มลึก ทำงานอย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์และเป็นระบบ

3.3.2 เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้งานของครูเป็นลักษณะพลวัต มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวก้าวหน้าไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ เกิดนวัตกรรมที่ทันสมัย นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนได้ทันที่

3.3.3 เป็นเครื่องมือสำคัญที่จรรโลงวิชาชีพครูให้มีความเข้มแข็ง เพราะผลจากการวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการทำงานของครูได้อย่างเป็นรูปธรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามที่ครูต้องการ และเป็นไปตามความคาดหวังของสังคม ทั้งตัวครูและตัวผู้เรียน

3.4 การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการพัฒนาทางเลือกในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมด้วยตัวครูผู้สอนเอง มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เกิดผลดีที่สุดด้วยตัวของครูเอง ซึ่งการวิจัยในชั้นเรียนมีประโยชน์ดังนี้ (ชาตรี เกิดธรรม. 2544 : 44)

3.4.1 เป็นการพัฒนาหลักสูตรและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยการวิจัยโดยนำนวัตกรรม เทคนิค หรือวิธีการที่มีคุณภาพ ผ่านกระบวนการวิจัยที่เชื่อถือได้มา

แล้วมาใช้ในการแก้ไขปัญห โดยตรง อันจะมีผลให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้

3.4.2 เป็นการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น และเป็นการแสดงถึงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู

3.4.3 เป็นการเผยแพร่ความรู้จากการปฏิบัติจริงอันจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย

3.4.4 เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าทางการวิจัยทางการศึกษา และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นได้

3.4.5 เป็นการส่งเสริมหรือพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

3.5 ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนเกิดจากการบูรณาการวิจัยปฏิบัติการกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติโดยมีความสำคัญและมีประโยชน์ดังนี้ (พิมพ์นุช เศษะคุปต์. 2544 : 10)

3.5.1 เป็นการพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยการวิจัย

3.5.2 เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู

3.5.3 เป็นการแสวงหาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ

3.5.4 เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

3.6 ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยจะช่วยปรับปรุงด้านวิชาชีพครู และครูผู้สอนมีหน้าที่ทำการศึกษาและทดลองงานวิจัยอย่างจริงจังแล้วจะทำให้เกิดความก้าวหน้าในการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมทั้งเกิดความรู้และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อวงการศึกษ เพราะคุณค่าหรือผลจากการคิดค้นนวัตกรรมขึ้นมาใช้ให้ได้ผลนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคลากรและหน่วยงานทางการศึกษาดังนี้ (Hass. 1975 : 895 ; อ้างถึงใน พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร. 2541 : 25)

3.6.1 นักเรียนในชั้นเรียนมีความรู้ความสามารถพื้นฐานแตกต่างกัน บางคนเรียนรู้ได้เร็วก็ไม่สร้างปัญหากับครูผู้สอน แต่นักเรียนที่เรียนช้าและครูยังใช้การสอนแบบเดียวกันแล้วนักเรียนกลุ่มนี้จะเรียนตามไม่ทัน และอาจสร้างปัญหากับครูกับโรงเรียนและสังคมส่วนรวม การที่ครูไม่วางเฉยแต่พยายามวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาหาคำทางแก้ไข โดยทำวิจัยในชั้นเรียนตั้งแต่เริ่มคิดปัญหาการวิจัย หากทางแก้ไขจนกระทั่งถึงการนำปัญหาที่พบไปใช้

เมื่อครูได้ผลการวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ในชั้นเรียน ผลที่ได้ติดกับนักเรียนที่ได้รับ การแก้ไขปัญห ทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นเติบโตขึ้น ก้าวหน้าเป็นบุคคลที่มี คุณภาพของสังคมต่อไป

3.6.2 ครูมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ คือ การวางแผนทำงาน ประจำ ได้แก่ วางแผนการสอน เลือกวิชาที่เหมาะสม ประเมินการทำงานเป็นระยะ โดยมี เป้าหมายชัดเจน จะทำอะไร กับใคร เมื่อไร ด้วยเหตุผลอะไร และทำให้ทราบผลการกระทำ ว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใด โดยการทำกรวิจัยในชั้นเรียนครูจะสังเกตว่าผลการวิจัยนั้นแก้ปัญหา ได้หรือไม่ ทำให้ครูเพิ่มการระมัดระวังต่อการสอนของตน ได้เรียนรู้ทฤษฎีว่าการสอนซึ่ง นำไปสู่การปฏิบัติเป็นอย่างไร สิ่งเหล่านี้เป็นการพัฒนาการสอนของครู ให้เป็นบุคคลที่มี ความสามารถในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และการพิจารณาการปฏิบัติงานของตนเอง อย่างเป็นระบบโดยใช้กระบวนการวิจัยสามารถพัฒนาการทำงานไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ

3.6.3 ในโรงเรียนจะมีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มครูมากขึ้น ทั้งในรูป ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหมวดวิชา และระหว่างหมวดวิชา ตั้งแต่การร่วมกันคิดหา ปัญหา การวิเคราะห์หาสาเหตุ การเขียนรายงาน เพราะครูในโรงเรียนมีความถนัดหรือชำนาญ ต่างกัน ถ้าได้ระดมสรรพกำลังจากความถนัดของแต่ละคนแล้ว ก็จะทำให้งานวิจัยมีคุณภาพ มากยิ่งขึ้น ครูคณิตศาสตร์มีความถนัดในการคำนวณ การนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ครูบรรณารักษ์ช่วยการเขียนบรรณานุกรม ครูภาษาไทยช่วยตรวจสอบการสะกดคำ ครูภาษาอังกฤษช่วยด้านการอ่านเอกสารตำรา งานวิจัยจากต่างประเทศ เป็นต้น

3.6.4 วงการศึกษา ผลงานวิจัยในชั้นเรียนที่ดีจะได้รับการเผยแพร่ โดยทั่วไปแล้วจะเป็นการกระตุ้นให้มีการพัฒนางานวิจัยอย่างไม่หยุดยั้ง ภาพลักษณ์ของผู้มี อาชีพครูจะดีเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางจากการทำงานอย่างเป็นระบบ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้สอน ในการพัฒนาและปรับปรุงวิชาชีพของตนเอง และมีความสำคัญต่อผู้เรียน หากมีการนำ ผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และใช้อย่าง เต็มศักยภาพ ทั้งนี้การที่ผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถ และมีพื้นฐานที่ดีใน การทำวิจัย จะทำให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน

4.1 รูปแบบการวิจัยในระดับการเรียนการสอนไว้ มี 5 รูปแบบดังนี้
(กรมวิชาการ. 2539 : 35)

4.1.1 วิจัยสำรวจ เป็นการสำรวจว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์นั้น เป็นพฤติกรรมเรื่องอะไรบ้าง มากน้อยแค่ไหน เกิดขึ้นในช่วงเวลาใด ในชั้นเรียนใดบ้าง หรือสำรวจเจตคติของนักเรียนที่มีต่อครู วิชาที่เรียน หรือต่อโรงเรียน เป็นต้น การวิจัยแบบนี้หาคำตอบโดยไม่ได้คาดคะเนไว้ล่วงหน้า ผู้ที่ประเด็นที่อยากรู้แล้วก็ไปหาคำตอบ จะด้วยวิธีสอบถาม สังเกตการเจงนั๊บ ก็ล้วนแต่อยู่ในการวิจัยแบบสำรวจ ซึ่งอาจจะสำรวจตั้งแต่ความต้องการ วิธีดำเนินงาน ปัญหาและข้อเสนอแนะเหล่านี้ล้วนแต่เป็นวิจัยสำรวจทั้งสิ้น

4.1.2 วิจัยหาความสัมพันธ์ เป็นการศึกษาคูว่าที่นักเรียนเรียนเก่ง เรียนอ่อนสัมพันธ์กับพื้นฐานทางบ้านและอาชีพของพ่อแม่ไหม อาจจะได้ว่าอาชีพของพ่อแม่มีส่วนเป็นตัวเกื้อหนุนหรือตัวสะกັดกัน หรือว่าเป็นตัวที่ให้ให้นักเรียนเรียนเก่งหรือเรียนไม่เก่งหรือไม่ ซึ่งถือว่าการวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ เช่น อาชีพผู้ปกครองกับผลการเรียน สุขภาพนักเรียนกับผลการเรียน วิธีการสอนของครูกับผลการเรียน การวิจัยหาความสัมพันธ์ เป็นเพียงการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ เพียงอย่างเดียว

4.1.3 วิจัยเปรียบเทียบ เป็นการจับนักเรียนตั้งแต่ 2 กลุ่มมาเปรียบเทียบกัน เช่น กลุ่มผู้ปกครองเป็นพ่อค้ากับผู้ปกครองเป็นข้าราชการ นำมาเปรียบเทียบกันว่าใครจะเรียนดีกว่ากัน ในเชิงสถิตินั้นการวิจัยเปรียบเทียบกับการวิจัยหาความสัมพันธ์ความจริงคือชนิดเดียวกันที่เป็นการแสดงว่าตัวแปรสองตัวแปรสัมพันธ์กันหรือมีอิทธิพลต่อกันหรือไม่ เช่น ถ้าเราวิจัยในเชิงความสัมพันธ์ เราหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างพื้นฐานความรู้ของผู้ปกครองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างนี้ เป็นการหาความสัมพันธ์แต่ถ้าในเชิงความแตกต่าง เราจะจับนักเรียนที่พ่อแม่มีความรู้สูง สำเร็จการศึกษาระดับปริญญา พ่อแม่มีความรู้อ่านออกเขียนได้ และพ่อแม่ที่ไม่มีความรู้ มาแบ่งเป็น 3 กลุ่ม แล้วมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ลักษณะอย่างนี้เป็นการเปรียบเทียบนักเรียนระหว่างกลุ่ม ความจริงก็คือหาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นฐานของผู้ปกครองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเหมือนกัน

4.1.4 วิจัยทดลองเชิงเหตุผล เป็นการทดลองแบบหนูตะเภา ทดลองใส่ยาเข้าไปหรือทดลองเอาไฟฟ้าช็อตแล้วดูว่าหนูจะแสดงปฏิกิริยาอย่างไร ยาหรือไฟฟ้าเป็นเหตุ กิริยาอาการของหนูที่แสดงออกคือผล ถ้าจะทดลองเกี่ยวกับวิธีสอน เช่น วิธีสอน ก. วิธีสอน ข. เอานักเรียนห้อง ก. มาสอนวิธี ก. นักเรียนห้อง ข. มาสอนวิธี ข. แล้วก็เปรียบเทียบกันว่ากลุ่ม ก. และ ข. ใครจะเรียนดีกว่ากัน นี่คือการทดลองแบบ Experiment การวิจัยแบบนี้ทางสังคมศาสตร์จะใช้ไม่ค่อยได้ผล เพราะมักจะมีจุดอ่อนเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นในทางการศึกษาไม่นำใช้วิธีการทดลองแบบนี้แต่เราควรใช้วิธีอื่น

4.1.5 วิธีวิจัยเชิงทดลองและพัฒนา วิธีนี้ใช้กับนักเรียนกลุ่มเดียว ไม่ต้อง

เปรียบเทียบวิธีสอนแบบดั้งเดิมกับวิธีสอนแบบใหม่แต่ก็วิธีสอนใหม่มาแล้วพัฒนาวิธีสอนใหม่เลย เช่น ศึกษาจนเข้าใจว่าวิธีสอนภาษาอังกฤษที่จะนำมาใช้นี้จะมีแผนการสอน เทคนิค วิธีการ ขั้นตอน กระบวนการ และสื่ออย่างไร ทำการพัฒนาให้เต็มที่เท่าที่สามารถจะทำได้ แล้วนำไปสอนนักเรียน กลุ่มหนึ่งอาจสอน 4 ห้อง 5 ห้อง หรือ 10 ห้องก็ได้ ก่อนสอนมีการทดสอบพื้นฐานของนักเรียน สอนเสร็จมีการสำรวจความรู้ความเข้าใจของนักเรียน ดูประเด็นปัญหาต่าง ๆ ในการสอนแล้วนำมาปรับปรุงสอนใหม่ แล้วสอนนักเรียนกลุ่มเดิมในบทเรียนต่อไป ปรับปรุงเรื่อยไป อย่างนี้เรียกว่าทดลองและพัฒนาให้นักเรียนกลุ่มเดียว วิธีการนี้สามารถใช้สถิติในการเปรียบเทียบได้ โดยมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (Pre-test - Post-test) ให้นำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกัน ไม่มีกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม วิธีนี้ถ้าครูนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยศึกษาหลักการ วิธีการให้คิดแล้วจะเป็นการพัฒนาสื่อพัฒนาอุปกรณ์การสอน พัฒนาการจัดกิจกรรมหรือพัฒนาวิธีสอนได้ ซึ่งวิธีนี้ถือว่าเป็นวิธีที่เหมาะสมกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมากที่สุด

4.2 การวิจัยปฏิบัติการออกเป็น 4 รูปแบบดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช. 2547 : 47)

4.2.1 การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่ทำโดยครู เพื่อแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการปฏิบัติงานหรือการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน

4.2.2 การวิจัยปฏิบัติการแบบรวมพลัง (Collaborative action research) เป็นงานวิจัยที่ดำเนินการ โดยครูหลายคนร่วมกันทำวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนหลาย ๆ ชั้น หรือแผนกวิชาหรือภาควิชา คณะนักวิจัยเกิดจากการรวมตัวกันของครูที่มีความชำนาญเฉพาะต่างกัน มาร่วมมือกันทำวิจัยโดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน

4.2.3 การวิจัยปฏิบัติการระดับโรงเรียน (School-wide action research) เป็นการวิจัยที่ดำเนินงานโดยผู้บริหาร โรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน อาจรวมหน่วยงานนอกโรงเรียนด้วย มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาโรงเรียนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

4.2.4 การวิจัยปฏิบัติการชุมชน (Community - based action research) เป็นการวิจัยที่อาศัยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยอาศัยพลังของชุมชนที่จะระดมทรัพยากรจากทุกแหล่งมาพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 รูปแบบของการวิจัยปฏิบัติการจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการของนักวิชาการดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช. 2547 : 15)

4.3.1 การวิจัยแบบเป็นทางการ (Formal research) เป็นงานวิจัยที่มีแบบแผนการวิจัยที่เคร่งครัด มีลักษณะการดำเนินงานและการนำเสนองานวิจัยเชิงวิชาการ (Academic research) ของนักวิจัยมืออาชีพ นักวิชาการในมหาวิทยาลัย หรือของนักศึกษาที่ทำ

วิทยานิพนธ์ มีการออกแบบการวิจัยที่รัดกุมเพื่อตอบคำถามการวิจัยได้ชัดเจน และมีรูปแบบการนำเสนอรายงานผลการวิจัยที่กำหนดชัดเจน ส่วนใหญ่จำแนกเนื้อหาสาระออกเป็น 5 บท

4.3.2 การวิจัยแบบไม่เป็นทางการ (Informal research) เป็นการวิจัยที่ไม่ยึดแบบการวิจัยอย่างเคร่งครัดเหมือนการวิจัยเชิงวิชาการ มุ่งเน้นเพื่อตอบคำถามวิจัยมากกว่าการยึดรูปแบบการวิจัยแบบเป็นทางการ ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยก็พยายามใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากการเรียนการสอนตามปกติ การนำเสนอผลการวิจัยครอบคลุมเพียงประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยต้องการนำเสนอ งานวิจัยแบบนี้ บางครั้งพบว่ามีรายงานผลเพียง 1 - 2 หน้า

4.4 สรุปรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการของ Caihoun ได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช. 2547 : 8 - 10)

4.4.1 การวิจัยของครูแบบทำคนเดียว (Individual teacher research) เป็นการวิจัยที่เน้นการเปลี่ยนแปลงในห้องเรียนใดห้องเรียนหนึ่ง โดยครูกำหนดปัญหาในห้องเรียนที่ต้องการแก้ไข นักเรียนอาจไม่มีส่วนในการช่วยกำหนดทางเลือกต่าง ๆ หากจะมีผู้ปกครองเกี่ยวข้องช่วยในการทำวิจัยก็จะเป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลมากกว่า

4.4.2 การวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือ (Collaborative action research) เป็นการวิจัยที่ทำเป็นกลุ่ม ผู้วิจัยมีจำนวน 1 - 2 คนขึ้นไป ประกอบด้วยครู ผู้บริหาร และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยหรือกลุ่มบุคลากรอื่น ๆ มีจุดมุ่งหมายเน้นที่ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิดขึ้นในห้องเรียนใดห้องเรียนหนึ่ง คณะวิจัยอาจเห็นปัญหาในระดับพื้นที่ของคนแต่ยังเป็นกระบวนการที่เป็นการสืบค้นความรู้ในห้องเรียน กระบวนการวิจัยจะเหมือนกับการวิจัยของครูที่ทำคนเดียว

4.4.3 การวิจัยปฏิบัติการแบบทำทั้งโรงเรียน (School-wide action research) เป็นการวิจัยที่คณะทำงานเป็นผู้ปฏิบัติในโรงเรียน มีการทำงานโดยเลือกปัญหาวิจัยที่สนใจร่วมกัน มีการรวบรวมข้อมูล การจัดระบบ และการแปลความหมายข้อมูลที่ได้จากโรงเรียนหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง กระบวนการวิจัยเป็นแบบวงจรต่อเนื่องที่มีหน้าที่เหมือนการประเมินความก้าวหน้า มีจุดมุ่งหมายเน้นที่การปรับปรุงโรงเรียน ได้แก่ การค้นหาวิธีปรับปรุงโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหา พยายามปรับปรุงการทำงานเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันแก่นักเรียนและเพิ่มขอบข่ายของสาระในการสืบค้นแนวทางการแก้ปัญหา

4.5 ประเภทหรือรูปแบบการวิจัย ในชั้นเรียนเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้ (อนงค์พร สถิตย์ภาคีกุล. 2544 : 63)

4.5.1 การวิจัยเชิงบรรยาย ได้แก่

- 1) การสำรวจ เช่น การสำรวจนักเรียน สำรวจห้องเรียน สำรวจชุมชน

- 1) การสำรวจ เช่น การสำรวจนักเรียน สำรวจห้องเรียน สำรวจชุมชน
- 2) การศึกษาความสัมพันธ์ เช่น การศึกษาเฉพาะกรณี การติดตามผล การศึกษาเชิงเปรียบเทียบเหตุผล การศึกษาสหสัมพันธ์ การวิเคราะห์เอกสาร
- 3) การศึกษาเชิงพัฒนา เช่น การศึกษาแนวโน้มต่าง ๆ

4.5.2 การวิจัยเชิงทดลอง เป็นการวิจัยที่ผู้วิจัยมีการจัดกระทำ สร้างสถานการณ์ขึ้นมาเพื่อเฝ้าศึกษาผลการเปลี่ยนแปลง การวิจัยในชั้นเรียนที่เห็นได้ชัดเจน คือ การทดลองใช้นวัตกรรมการศึกษาที่สร้างขึ้นมาจากเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียนสามารถแบ่งได้หลาย ๆ วิธีขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง เช่น แบ่งออกเป็น การวิจัยแบบเป็นทางการ และการวิจัยแบบไม่เป็นทางการ หรือแบ่งออกเป็น การวิจัยเชิงทดลองและพัฒนา การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเปรียบเทียบ การวิจัยหาความสัมพันธ์ และการวิจัยเชิงเหตุผล หรือแบ่งออกเป็น การวิจัยเชิงบรรยาย และการวิจัยเชิงทดลอง เป็นต้น

5. ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

อุทุมพร จามรมาน (2544 : 56) กล่าวว่า การวิจัยของครูนี้เป็นวิจัยแบบหนึ่ง ของวิจัยทางการศึกษามีชื่ออื่น เช่น Classroom Research หรือ Self-Reflective Enquiry

การวิจัยของครู (Action Research) มีคำจำกัดความว่า เป็นการแสวงหาคำตอบ โดยครูในสภาพการณ์ทางการศึกษา เช่น ในห้องเรียน โรงเรียน เพื่อปรับปรุงแนวความคิด เชิงเหตุผล และความถูกต้องของสภาพการณ์ที่ตนเกี่ยวข้องกับ ห้องเรียน ความเข้าใจของครูใน สิ่งที่ประพฤติดำเนินการ และบทบาทที่ตนเกี่ยวข้อง

ดังนั้นการวิจัยของครูจึงมุ่งที่ห้องเรียนและโรงเรียน โดยครูเล่นบทเป็นผู้เก็บ รวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ นั่นคือการวิจัยของครูเป็นตัวกระตุ้นให้ครูเกี่ยวข้องกับกิจกรรม การเรียนการสอนและการบริหารจัดการงานของตนมากขึ้นนั่นเอง ซึ่งจะส่งผลดีต่อนักเรียน

การวิจัยของครูนอกเหนือจากมุ่งปรับปรุงการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับ นักเรียนแล้ว ยังต้องการให้เกิด “การปฏิบัติ” ที่เกี่ยวกับโรงเรียน ห้องเรียน ตลอดจนบุคคลที่ เกี่ยวข้องกับโรงเรียนและห้องเรียนด้วย ซึ่งผลของการดำเนินการดังกล่าวอาจขยายวงกว้างไป ยังห้องเรียนอื่น โรงเรียนอื่น ในพื้นที่เดียวกันและต่างพื้นที่ได้

ทัศนาศาสตร์ (2543 : 21) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เกี่ยวข้องกับครูและนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ วิจัยจากการ ปฏิบัติงานของครู มุ่งศึกษาเฉพาะในห้องเรียนหรือในโรงเรียนเท่านั้น การศึกษาวิจัยไม่เน้น

ระเบียบวิธีการวิจัยมากนัก ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องมีการสุ่มตัวอย่าง เพราะกลุ่มเป้าหมายมีจำนวนไม่มากนัก ไม่เน้นสถิติ ผลการวิจัยไม่เน้นการสรุปอ้างอิง

ผ่องพรรณ ตรีขมมงคลกุล (2544 : 34-36) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน โดยมากควรเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งอาจจะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเต็มรูปแบบหรือเฉพาะส่วนก็ตาม นักวิจัยทางการศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันวิธีการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่มีความเฉพาะเจาะจงและต่างจากการวิจัยโดยทั่วไป ดังนี้

จุดเริ่มต้นการวิจัย การมีจุดเริ่มต้นจากสภาพปัญหาหรือข้อข้องใจในการเรียนการสอนที่ครูพบ ครูต้องการปรับปรุง หรือแก้ปัญหานั้น ๆ ด้วยวิธีการวิจัย ปัญหาวิจัยจึงเริ่มจากความคิดของครูมากกว่าความคิดของผู้อื่น หรือจากหลักการทางทฤษฎีโดยตรง

5.1 ขอบเขตของการวิจัย จะแคบและเฉพาะเจาะจงในประเด็นต่อไปนี้

5.1.1 ปัญหาการวิจัย (Research problem) เรื่องที่วิจัยอาจเป็นประเด็นที่เล็ก แต่สำหรับครูแล้วจะมีความหมายสำหรับการเรียนการสอนโดยตรง

5.1.2 ประชากร มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนหรือสภาวะการเรียนหนึ่ง ๆ (Classroom Research) ในการศึกษาอาจมุ่งที่นักเรียนเฉพาะราย นักเรียนห้องหนึ่ง หรือหลายห้องเรียนที่ครูผู้ทำการวิจัยนั้นมีส่วนรับผิดชอบในการเรียนการสอน

5.1.3 การนำผลการวิจัยไปใช้ การวิจัยมุ่งผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูในสภาพแวดล้อมที่ทำการวิจัยนั้น ๆ โดยตรง ไม่มุ่งเพื่อนำไปใช้ในวงกว้าง กล่าวคือ ไม่มุ่งข้อสรุปในเชิงทั่วไป

ครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางกระบวนการวิจัยทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นการวิจัยที่ดำเนินการโดยครูคนเดียว หรือโดยคณะครูร่วมกัน ทั้งนี้อาจมีนักศึกษาระดับปฏิบัติ เช่น ศึกษานิเทศก์ร่วมในการวิจัยด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยจะดำเนินไปพร้อม ๆ กับการเรียนการสอนปกติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ผู้เรียนไม่รู้ว่ายู่ภายใต้สภาวะวิจัย ผลการวิจัยจึงอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ ธรรมชาติของห้องเรียนที่เป็นปกติวิสัย

กระบวนการวิจัย มีการเชื่อมโยงระหว่างการคิดเชิงสะท้อน (Reflective Thinking) และการปฏิบัติ (Action) อย่างชัดเจน กล่าวคือ มีการพินิจพิเคราะห์ ทบทวน ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการทดลองปฏิบัติ

วิธีการวิจัยมีความยืดหยุ่น ปรับให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน เช่น อาจเป็นการวิจัยเชิงทดลองประยุกต์ ซึ่งดำเนินการได้อย่างกลมกลืนกับการสอนของครู และใช้

สถิติที่ไม่ซับซ้อนมากนักในการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยอาจจะขาดน้ำหนักไปบ้างในด้านความเที่ยงตรง เมื่อเปรียบเทียบกับ การวิจัยทั่วไปที่อิงทฤษฎีและหลักการที่เข้มงวด แต่จะเป็นการวิจัยที่ให้ประโยชน์โดยตรงแก่ผู้ทำวิจัยนั้นต้องการ

5.2 การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ (อนงค์พร สถิตย์ภาติกุล. 2544 : 65)

5.2.1 การวิจัยเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร เป็นการวิจัยที่นำนวัตกรรมการเรียนการสอนไปใช้ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การศึกษาทางด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

5.2.2 การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน ปัญหาที่พบในการเรียน การสอน เช่น

- 5.2.2.1 ปัญหาเด็กไม่ชอบเรียนในบางวิชา เช่น คณิตศาสตร์
- 5.2.2.2 ปัญหาระเบียบวินัยในชั้นเรียน เช่น เด็กมาสาย ไม่รับผิดชอบ
- 5.2.2.3 ปัญหานักเรียนขาดทักษะบางอย่าง เช่น การพูด การอ่าน
- 5.2.2.4 ทักษะการทำงานกลุ่ม
- 5.2.2.5 ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
- 5.2.2.6 ทักษะทางการศึกษา
- 5.2.2.7 ปัญหาเด็กพูดไม่ชัด
- 5.2.2.8 ปัญหาเด็กอ่านหนังสือไม่ออก
- 5.2.2.9 ปัญหาการอ่านออกเสียงควบกล้ำไม่ชัด

5.2.3 การวิจัยเพื่อพัฒนาลักษณะบางประการของนักเรียน ครูอาจทำการวิจัย เพื่อพัฒนาลักษณะบางประการของนักเรียน เช่น

- 5.2.3.1 การพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 5.2.3.2 การพัฒนาความสามารถในการคิด การใช้กระบวนการคิด
- 5.2.3.3 การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา
- 5.2.3.4 การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
- 5.2.3.5 การพัฒนาทักษะทางสังคม

5.3 ลักษณะพิเศษของการวิจัยในชั้นเรียนที่สำคัญมี 2 ประการ ดังนี้ (แอลลอท. 1988 : 121 ; อ้างถึงใน ทศนา แสงศักดิ์. 2543 : 35)

5.3.1 วิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาการกระทำของมนุษย์และสถานการณ์ทางสังคมของครูผู้สอน การวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวข้องกับปัญหาและความก้าวหน้าต่าง ๆ ที่ต้องการเปลี่ยนแปลง

5.3.2 เป้าหมายของการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาอย่างลึกซึ้งของครู ซึ่งอาจจะปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ในขณะนั้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนจะมีลักษณะเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ซึ่งจะใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ วิจัยความสัมพันธ์ วิจัยเปรียบเทียบ วิจัยเชิงทดลอง การศึกษารายกรณี หรือวิจัยปฏิบัติการ อย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาและจุดมุ่งหมายเฉพาะที่ผู้วิจัยต้องศึกษา ทั้งนี้ก็เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ

6. กระบวนการและขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน

6.1 สรุปขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้ (วิรัช วรรณรัตน์, 2537 : 44-48)

6.1.1 กำหนดปัญหา วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ค้นหาสาเหตุของประเด็นปัญหาแล้วกำหนดประเด็นหรือเรื่องที่จะทำการศึกษาค้นคว้า

6.1.2 นิยามปัญหา เมื่อทราบสาเหตุและที่มาของปัญหาและสามารถกำหนดประเด็นปัญหาเป็นข้อเรื่องได้แล้ว จะต้องทำความเข้าใจประเด็นปัญหาหรือเรื่องที่จะทำการศึกษาค้นคว้าโดยศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นทำการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า กำหนดสมมติฐาน กำหนดความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าในส่วนเนื้อหา จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตัวแปร พร้อมกับให้นิยามศัพท์ตัวแปรในส่วนตัวแปรต้น ตัวแปรตาม ตลอดจนตัวแปรที่เกี่ยวข้องบางตัว

6.1.3 การรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นดำเนินการวิจัย ซึ่งจะต้องกำหนดกลุ่มตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เลือกแบบการวิจัย โดยเฉพาะด้านการทดลองจะใช้กลุ่มเดียวหรือหลายกลุ่ม มีกลุ่มควบคุมที่ใช้เปรียบเทียบหรือไม่ เมื่อดำเนินการในส่วนของกลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือเสร็จก็ดำเนินการจัดการทดลอง หรือเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนและระยะเวลาที่กำหนด

6.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลจากการจัดกระทำหรือทดลองแล้ว

นำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติช่วยในการแปลผลและสรุปผล ตามจุดมุ่งหมายหรือสมมติฐานที่กำหนดไว้

6.1.5 สรุปและรายงานผล หลังจากได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว จะต้องนำเสนอข้อมูลและสรุปข้อค้นพบตามข้อมูลที่ปรากฏ พร้อมการอภิปรายและเสนอแนะเกี่ยวกับข้อค้นพบนั้นแล้วนำเสนอผลงานทั้งหมด โดยการเขียนรายงานตามหัวข้อและรูปแบบที่แต่ละสถาบันหรือหน่วยงานกำหนดไว้

6.2 กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่นำมาดำเนินการสำหรับการวิจัยในชั้นเรียน โดยมีขั้นตอนดังนี้ (ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. 2537 : 35)

6.2.1 จำแนกหรือพิจารณาปัญหาที่ประสงค์จะศึกษา ผู้วิจัยและกลุ่มที่ทำการวิจัยจะต้องศึกษารายละเอียดของปัญหาที่จะศึกษาอย่างชัดเจน ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนซึ่งจะทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการจะต้องมีทฤษฎีรองรับในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น การวิเคราะห์สภาพของปัญหา (The matrix concern) ควรพิจารณาให้ครบองค์ประกอบต่อไปนี้คือ ปัญหาที่เกี่ยวกับครู นักเรียน เนื้อหาวิชาและสภาพแวดล้อม

6.2.2 เลือกปัญหาสำหรับที่เป็นสาระควรแก่การศึกษาวิจัย เลือกโดยอาศัยทฤษฎีมาร่วมพิจารณาลักษณะของปัญหา แล้วสร้างวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตลอดจนอาจจะต้องสร้างสมมติฐาน (Hypothesis) ของการวิจัยในรูปแบบของข้อความที่ต้องการจะประเมินที่แสดงความสัมพันธ์ของปัญหากับหลักการ หรือกับทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น

6.2.3 เลือกเครื่องมือดำเนินการวิจัยที่จะช่วยให้ได้คำตอบของปัญหาตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เครื่องมือที่ใช้จะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติหรือฝึกหัดตามวิธีการ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน แบบฝึก เป็นต้น และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติ เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น

6.2.4 บันทึกเหตุการณ์อย่างละเอียดในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ทั้งส่วนที่เป็นความก้าวหน้าและเป็นอุปสรรคตามวงจรของการปฏิบัติการ (The action research spiral) ตามแนวคิดของ Kemmis และ Mc Taggart คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observing) และการสะท้อนการปฏิบัติ (Reflecting) ตลอดจนการปรับปรุงผล (Re-planning) เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไปจนกว่าจะได้รูปแบบของการปฏิบัติงานที่เป็นที่พึงพอใจ และได้ข้อเสนอเชิงทฤษฎีเพื่อเผยแพร่ต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) เป็นขั้นที่จะต้องร่วมมือกันเก็บรวบรวมข้อมูล สำรวจปัญหา หรือกำหนดแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (The Matrix Concern) จากผู้

เกี่ยวข้องกับทางการศึกษา อาจจะต้องใช้ตารางวิเคราะห์สภาพปัญหาหรืออื่น ๆ

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการ (Action) เป็นขั้นการกำหนดกิจกรรมจากชั้นวางแผนมาดำเนินงาน เพื่อให้เกิดผลหรือการเปลี่ยนแปลงตามจุดประสงค์ในแต่ละวงจร

ขั้นที่ 3 การสังเกต (Observing) เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นควบคู่กับการปฏิบัติการในขณะดำเนินงาน (Action process) อาจมีการจดบันทึก วิเคราะห์เอกสาร เขียนอนุทิน ใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ บันทึกเสียงวิดิทัศน์ หรือการใช้แบบทดสอบเพื่อประกอบการสังเกต

ขั้นที่ 4 สะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflecting) เป็นขั้นการประเมินผล ตรวจสอบกระบวนการเพื่อนำข้อมูลย้อนกลับไปวางแผนในวงจรต่อไป

6.3 ขั้นตอนและกระบวนการในการวิจัยในชั้นเรียนตามแนวคิดของกระบวนการเชิงระบบ (System Approach) ดังนี้ (ชัยพจน์ รักราม. 2538 : 45)

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา เป็นขั้นการสำรวจปัญหาหรือความต้องการ ทำให้ทราบว่าปัญหาคืออะไร มีขอบเขตเพียงใด อะไรจะตามมา อะไรคือสาเหตุ ในแต่ละสาเหตุมีแนวทางแก้ไขอย่างไร จะเลือกแก้ปัญหาใดก่อนและโดยวิธีใด โดยปกติถ้าเป็นการวิจัยในชั้นเรียนมักจะคำนึงถึงนักเรียน ครู วิธีการสอน นั่นคือ คำนึงถึงตัวป้อน (Input) และกระบวนการ (Process)

ขั้นที่ 2 เตรียมการและวางแผน หลังจากผ่านขั้นที่ 1 ไปแล้วก็ต้องกำหนดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ครูกำลังจะทำการวิจัย ต้องบริหารเวลา นุเคราะห์ที่เกี่ยวข้อง หรืออาจต้องไปอ่านหนังสือ เอกสารรายงานต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางให้คำตอบตามวัตถุประสงค์ ตัวอย่างกิจกรรมในขั้นนี้ เช่น กำหนดวิธีการสอนหรือนวัตกรรม ซึ่งอาจจะเป็นบทเรียนโปรแกรม (Program instruction) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI : Computer assisted instruction) เตรียมการวางแผนออกแบบนวัตกรรม การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล นั่นคือเป็นขั้นตอนการออกแบบการวิจัยนั่นเอง

6.4 การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ. 2540 : 57)

6.4.1 สำรวจข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนและผลการเรียนการสอน

6.4.2 วิเคราะห์แนวทางแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนและผลการเรียน

6.4.3 ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับแนวคิด เทคนิควิธีการปรับปรุงและ

พัฒนาการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย

6.4.4 กำหนดรูปแบบ วิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียน
การสอน

6.4.5 สร้างสื่อ เทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน

6.4.6 ทดลองใช้สื่อ วิธีการสอน

6.4.7 สรุปผลการใช้สื่อ วิธีการสอน

6.4.8 จัดทำรายงานผลการนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน

6.4.9 มีการเผยแพร่ผลงานในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง

6.5 การทำวิจัยในชั้นเรียนมีการดำเนินการเป็นขั้นตอน โดยยึดหลักวิธีการทาง
วิทยาศาสตร์และได้นำมาขยายให้เป็นขั้นตอนที่ละเอียดต่อเนื่อง เพื่อสะดวกในการปฏิบัติ ครู
อาจารย์ จึงสามารถวางแผนดำเนินงานไว้ล่วงหน้าได้ โดยมีขั้นตอนดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา. 2540 : 55)

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน

การวิจัยในชั้นเรียนใด ๆ ก็ตามจะต้องเริ่มต้นด้วยการมองปัญหาของ
เรื่องที่จะวิจัยชัดเจน เพราะการมองปัญหานำไปสู่ความต้องการในการแก้ไขปัญหการเรียน
การสอนในรายวิชาที่ตนรับผิดชอบได้อย่างชัดเจน โดยทำการสำรวจข้อบกพร่อง และวิเคราะห์
ปัญหาดังกล่าว คือ จะต้องค้นพบว่า นักเรียนมีความบกพร่องจุดใด เนื่องจากสาเหตุใด
ซึ่งอาจจะได้จากการระดมสมอง ตรวจสอบแบบฝึกหัด จากผลการสอบปลายภาคเรียนหรือ
ผลการวิจัย เมื่อสำรวจข้อบกพร่องได้แล้ว นำมาวิเคราะห์หาสาเหตุและความต้องการใน
การแก้ปัญหาให้ตรงกับสาเหตุนั้น ๆ แล้วเขียนออกมาในรูปวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เมื่อได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วก็ควรศึกษาแนวคิด ทฤษฎี
ที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการวิจัยนั้นว่ามีอยู่ก่อนแล้วบ้างอย่างไร งานวิจัยที่จะทำนั้นมีความ
เชื่อมโยงกับทฤษฎีอย่างไร ทั้งนี้เพื่อแสดงความต่อเนื่องทางวิชาการที่ต้องการจะมีส่วนสร้าง
เสริมให้เจริญก้าวหน้า ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป ซึ่งการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
ช่วยครู อาจารย์ ในการทำวิจัยในชั้นเรียนในเรื่องต่อไปนี้

2.1 มองปัญหาที่จะวิจัยได้ชัดเจนขึ้น

2.2 ได้แนวความรู้พื้นฐานตลอดจนทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็น

(ตัวแปร) ที่จะศึกษา

2.3 เห็นแนวทางในการศึกษาปัญหา

2.4 สามารถอธิบายปัญหา โดยเฉพาะการกำหนดขอบเขตของการวิจัย และสามารถอธิบายตัวแปรที่จะศึกษา

2.5 สามารถตั้งสมมติฐานได้อย่างสมเหตุสมผล

2.6 เลือกเทคนิคการสุ่มตัวอย่างได้อย่างเหมาะสม

2.7 เลือกเครื่องมือเก็บข้อมูลได้ถูกต้อง

2.8 เลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

สิ่งที่จะได้รับจากการดำเนินการในขั้นนี้ คือ ได้เทคนิคการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎีหรืองานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว ซึ่งทำให้แนวคิดนั้นน่าเชื่อถือมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

นวัตกรรมเป็นรูปแบบหรือวิธีการแก้ปัญหาที่ครูสร้างขึ้นมาจาก หรือนำเอารูปแบบหรือวิธีการที่ผู้อื่นทำไว้แล้วมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไข เช่น

3.1 บทเรียนสำเร็จรูป เหมาะสมกับนักเรียนที่เรียนช้า

3.2 ชุดการสอนเหมาะกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

3.3 คู่มือครูเหมาะสมกับปัญหาการขาดคู่มือการสอน

สิ่งที่จะได้จากการดำเนินการในขั้นนี้ คือ ได้นวัตกรรมที่คาดว่าจะมีคุณภาพเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบการทดลอง

การทดลองทำได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับลักษณะของนวัตกรรม จำนวนกลุ่มนักเรียนที่ทดลอง และจำนวนครั้งของการวัดตัวแปรที่ศึกษา แต่ละแบบมีการดำเนินการที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในการออกแบบการทดลองจะต้องออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัยโดยคำนึงถึงกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่วัด เพื่อให้ผลการทดลองมีความเที่ยงตรง ได้ข้อสรุปถึงผลการทดลองที่แม่นยำ โดยมีหลักการดังนี้

4.1 นวัตกรรมที่จะนำมาทดลองจะต้องมีความเด่นชัด มีทฤษฎีรองรับ เพื่อให้มั่นใจว่ามีโอกาสแก้ปัญหาที่มีอยู่อย่างได้ผล หรือพัฒนาการเรียนการสอนได้จริง ทั้งนี้ เพื่อต้องการให้เกิดความมั่นใจได้ว่า ผลของการใช้นวัตกรรมจะแตกต่างจากการไม่ได้ใช้หรือการใช้วิธีเดิมอย่างชัดเจน

4.2 พยายามลดความคลาดเคลื่อนในการวิจัยให้น้อยที่สุด โดยการใช้เครื่องมือวัดที่มีความตรง (Validity) คือ ผลการวัดมีความคงที่ไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งก็ตาม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรที่ศึกษา และนอกจากนี้สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัยและเหมาะสมกับระดับข้อมูลที่รวบรวมได้ และจะต้องพิจารณาว่าสถิตินั้นสามารถตอบปัญหาการวิจัยหรือจุดประสงค์ของการวิจัยได้หรือไม่ และสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้ค่าสถิตินั้น ๆ หรือไม่

4.3 การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนที่รบกวนผลการทดลอง เช่น ในการทดลองสอนชุดการสอนมินิคอร์ส รายวิชา ค 311 เรื่อง เลขยกกำลัง นอกเหนือจากการเรียนโดยใช้ชุดการสอนดังกล่าวการเรียนพิเศษเป็นการรบกวนต่อการทดลองในกรณีเช่นนี้ ครูควรคำนึงเรียนเหล่านี้ออกจากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการไม่นำคะแนนสอบวัดของนักเรียนที่เรียนพิเศษมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผล เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนนั้น จะใช้เครื่องมือชนิดใดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตัวแปรที่จะวัด เช่น ถ้าต้องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เครื่องมือวัด คือ แบบทดสอบ ถ้าต้องการวัดความคิดเห็น เครื่องมือวัด คือ แบบสอบถามวัดความคิดเห็น ถ้าต้องการวัดเจตคติ เครื่องมือวัด คือ แบบวัดเจตคติ เป็นต้น ซึ่งเครื่องมือวัดนั้นแบ่งออกได้หลายชนิด แต่ละชนิดเหมาะสมกับข้อมูลแต่ละลักษณะ จึงจำเป็นต้องศึกษาเครื่องมือแต่ละชนิด ทั้งในแง่ลักษณะของเครื่องมือ วิธีสร้าง ข้อดี และข้อจำกัด เพื่อเลือกใช้ให้เหมาะสม และเมื่อสร้างเครื่องมือวัดหรือปรับปรุงเครื่องมือวัดที่ผู้อื่นสร้างไว้แล้ว จะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนที่จะนำไปใช้จริง โดยการนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรที่เราศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัด เช่น ความตรง และความเที่ยง (Reliability) ถ้าหากคุณภาพของเครื่องมือวัดต่ำกว่าเกณฑ์จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาให้มีคุณภาพก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

ขั้นตอนที่ 6 การทดลอง การรวบรวม การวิเคราะห์ และสรุปผล

เมื่อดำเนินการสร้างนวัตกรรมและเครื่องมือวัดเสร็จแล้ว ขั้นต่อไป คือนำเอานวัตกรรมนั้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ตามแนวทางที่กำหนด ซึ่งการทดลอง การเก็บรวบรวม การวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล ถ้าจะให้ เป็นไปตามแนวทางที่ถูกต้อง จะต้องปฏิบัติตามปฏิบัติงานดังกล่าวแสดงเวลาและระยะเวลาของการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนด้วย

ขั้นตอนที่ 7 การเขียนรายงานการวิจัย

การเขียนรายงานการวิจัยเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัย เป็นการ

รายงานการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้น วิเคราะห์และสำรวจปัญหา การพัฒนารูปแบบ การทดลองใช้ รูปแบบเพื่อแก้ปัญหาจนกระทั่งถึงการวิเคราะห์ผล สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ การเขียนรายงานนั้นมีประโยชน์อย่างมากทั้งต่อครู อาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพราะการเขียน รายงานการวิจัยเป็นการเสนอสิ่งที่ได้ศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบให้ผู้อื่นทราบ เพื่อจะได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหรือนำไปใช้ประโยชน์อ้างอิงได้

6.6 การวิจัยในชั้นเรียนมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ลักษณะของการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ เริ่มต้นจากการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา กำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา พัฒนาวัดกรรมหรือเทคนิควิธีการ นำนวัตกรรมหรือวิธีการไปใช้ และสรุปผล ซึ่งมีกระบวนการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ (กองวิจัยทางการศึกษากกรมวิชาการ. 2542 : 36)

ขั้นที่ 1 การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา

การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการวางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้ครูพบปัญหาที่จะต้องแก้ไขหรือพัฒนา สามารถดำเนินการสอนได้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ควรจะเป็น การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาครูสามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแง่มุมต่าง ๆ การตรวจสอบแบบฝึกหัด การสำรวจพฤติกรรมนักเรียน การสังเกตของครู ข้อมูลจากการประเมินของผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ครูจะพบปัญหา ข้อสงสัยที่เกิดจากผู้เรียน ครู และกระบวนการเรียนการสอน เมื่อครูพบปัญหาจากการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาแล้ว หากมีปัญหาคูควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยพิจารณาจากความรุนแรงของปัญหาว่าปัญหาใดควรได้รับการแก้ไขหรือพัฒนา ก่อน ขั้นตอนนี้จะนำไปสู่ปัญหาของการวิจัยแหล่งข้อมูล

ขั้นที่ 2 กำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา

เมื่อครูได้วิเคราะห์ปัญหาจากการศึกษาในขั้นที่ 1 เพื่อที่จะได้แนวทางในการแก้ปัญหา ในขั้นนี้ครูต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น วารสาร บทความ หลักสูตร ผลการวิจัย หนังสือ ตำรา คู่มือ แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ตลอดจนประสบการณ์ของครูเอง ทำให้ครูทราบปัญหาที่คล้ายกับปัญหาของเราเองว่ามีผู้ใดศึกษาไว้บ้าง ใช้วิธีใดในการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหาเป็นอย่างไร จะทำให้ครูเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งอาจเป็นวิธีสอนแบบใหม่ หรือการใช้นวัตกรรมเข้ามาช่วยในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนของครู ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน เอกสารประกอบการสอน คู่มือครู บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) การเรียนแบบร่วมมือ เป็นต้น ซึ่งขั้นตอนนี้จะนำไปสู่ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ขั้นที่ 3 พัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม

จากขั้นที่ 2 ครูจะได้ทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา ซึ่งอาจเป็นวิธีการหรือนวัตกรรมที่เป็นไปได้ ในขั้นนี้ครูต้องกำหนดวิธีการหรือนวัตกรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา แล้วดำเนินการหาคุณภาพของวิธีการหรือนวัตกรรมจากผู้รู้ในเรื่องนั้น ๆ เช่น หากครูสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ครูก็ต้องศึกษาค้นคว้าวิธีการจัดทำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แล้วจัดทำต้นแบบให้สมบูรณ์ นำไปให้เพื่อนครู ศึกษานิเทศก์ หรือนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา ให้ความคิดเห็น เพื่อนำข้อคิดเห็นที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเตรียมนำไปใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาต่อไป ซึ่งขั้นตอนนี้จะนำไปสู่ตัวแปรที่ศึกษาและวิธีการที่จะพัฒนาหรือแก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 นำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้

ขั้นนี้ครูนำวิธีการหรือนวัตกรรมที่สร้างขึ้นในขั้นที่ 3 ไปใช้ โดยระบุขั้นตอนปฏิบัติว่าจะใช้กับใคร เมื่อไร อย่างไร แล้วเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น สังเกตพฤติกรรมเริ่มต้นของผู้เรียนก่อนนำไปใช้ เมื่อนำไปใช้แล้วสังเกตพฤติกรรมอีกระยะหนึ่ง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนต่อไป ขั้นตอนนี้ต้องมีเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 5 สรุปผล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับข้อมูลที่รวบรวมได้ แล้วสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล หากยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตามที่ต้องการ ก็จะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข โดยย้อนกลับไปค้นหาวิธีการหรือนวัตกรรมใหม่ แล้วพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม ตลอดจนนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้อีก คือ ดำเนินการขั้นที่ 2-4 ใหม่ จนกระทั่งสามารถแก้ปัญหาได้ตามที่ต้องการ แล้วเขียนสรุปผลการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 4

จากขั้นตอนนี้ จะได้ผลการวิจัยที่นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนหรือการแก้ไขปัญหา

6.7 การวิจัยในชั้นเรียนมีกระบวนการที่ต่อเนื่อง เป็นระบบ คือ เริ่มต้นจากการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานว่ามีปัญหาอะไรบ้าง วางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาลงมือปฏิบัติตามแผน แล้วสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อการเริ่มต้นใหม่ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้ (ประวิต เอรารธรรม. 2542 : 5)

6.7.1 สำรวจสภาพการปฏิบัติงาน (Reconnaissance) เป็นขั้นตอนของการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานของครูว่ามีปัญหาอะไรบ้าง แล้ววิเคราะห์ปัญหาเหล่านั้นว่า

มีสาเหตุมาจากอะไร และสามารถปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขสภาพการปฏิบัติงานใน ส่วนใดได้บ้าง ซึ่งครูสามารถสำรวจได้จากกิจกรรมการเรียนการสอน พฤติกรรมนักเรียน สภาพแวดล้อม และบริบทต่าง ๆ ของโรงเรียน การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวจะ นำไปสู่การเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจน และสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และกำหนด วัตถุประสงค์การวิจัยได้

6.7.2 การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนสำหรับกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดวิธีการ และวางแผนเพื่อลงมือปฏิบัติในการค้นหาคำตอบหรือนวัตกรรม และแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหา

6.7.3 การลงมือปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้

6.7.4 การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) หลังจากที่มีการปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาตามแผนจนปรากฏผลแล้ว นักวิจัยจะต้องมีการสะท้อนผล การปฏิบัติว่าสิ่งใดที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปบ้าง เพื่อสรุปผลและวางแผน ปรับปรุงใหม่หรือแก้ไขปัญหาใหม่ต่อไป

6.8 กระบวนการที่ใช้ในการวิจัยในชั้นเรียนหรือการวิจัยปฏิบัติการ คือ วิธีการ ทางวิทยาศาสตร์ (Scientific method) เป็นวิธีการที่มีระบบ มีขั้นตอนดังนี้ (พิมพ์นธ์ เศษะคุปต์. 2544 : 10)

6.8.1 กำหนดปัญหาการวิจัย

6.8.2 ตั้งสมมติฐาน

6.8.3 ออกแบบการวิจัย

6.8.4 ดำเนินการวิจัย

6.8.5 สรุปผลการวิจัย

ในขั้นที่ 1 ขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 เป็นขั้นการวางแผนวิจัย ขั้นที่ 4 คือการ ดำเนินการวิจัย ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอข้อมูลและแปลผล ในขั้นนี้ มี การตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนเพื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วมีการตรวจสอบ หากยังพบข้อ แก้ไขก็วางแผนดำเนินการปรับปรุงปฏิบัติแก้ไขไปอย่างต่อเนื่อง ขั้นที่ 5 คือการสรุป ผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการสร้างความรู้ใหม่ จากนั้นจึงนำความรู้ไปใช้

6.9 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมีขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญ ดังนี้ (สุพัตร์ พิบูลย์. 2544 : 44)

6.9.1 วิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน

6.9.2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี พิจารณานวัตกรรมที่มีความเหมาะสมและ
เป็นไปได้ในการแก้ปัญหา

6.9.3 เลือกนวัตกรรมที่เหมาะสม

6.9.4 สร้างต้นแบบนวัตกรรม

6.9.5 ทดลองใช้และปรับปรุง

6.9.6 ทดลองภาคสนาม

6.9.7 ประเมินผลและเขียนรายงานการพัฒนา

6.10 แนวทางการวิจัยในชั้นเรียนมี 4 ชั้น ดังนี้ (ยุทธนา ปฐมวราชาติ, 2544 :

60)

6.10.1 การวางแผนการวิจัย เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียนเพื่อกำหนด
ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ซึ่งสิ่งที่ควรทำในเบื้องต้น คือ การวิเคราะห์ปัญหา การเลือกสื่อ
วิธีการที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาและการกำหนดโครงการวิจัย การวิจัยในชั้นเรียนจะเริ่มต้น
จากการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งต้องตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิด
การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้หรือไม่ โดยใช้ข้อมูลจากการบันทึกผลการจัด
การเรียนรู้การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน วิเคราะห์จากแบบทดสอบ เพื่อสำรวจ
ปัญหาของผู้เรียนที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์หาสาเหตุ เพื่อกำหนดปัญหาที่ต้องการพัฒนา
จากนั้นจึงศึกษาค้นคว้าหาวิธีการ สื่อหรือนวัตกรรมที่คาดว่าจะนำมาประยุกต์ใช้ในการ
พัฒนาหรือแก้ปัญหาที่พบในชั้นเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้นกว่าเดิม การกำหนดปัญหาควรมี
ทิศทางในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาว่าจะแก้ปัญหาจุดไหน จะพัฒนาผู้เรียนอย่างไร แล้วเขียน
โครงการวิจัยหรือเค้าโครงการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงานสู่ความสำเร็จ

6.10.2 การพัฒนาเครื่องมือวิจัย หลังจากวางแผนดำเนินการโดยจัดทำ
โครงการหรือเขียนเค้าโครงเสร็จแล้ว ครูผู้สอนต้องดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
ซึ่งประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้เป็นสิ่งทดลองที่จัดทำขึ้น และกำหนดเป็นตัวแปรอิสระหรือ
สิ่งทดลอง เช่น วิธีการสอน สื่อ แบบฝึกต่าง ๆ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เพื่อประมวลผล การวิเคราะห์ เช่น แบบสอบถาม แบบสังเกต เป็นต้น เครื่องมือที่ใช้ใน
การทดลอง เมื่อครูพัฒนา โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กำหนดมาเป็นกรอบ
แนวคิดในการพัฒนาผู้เรียน และจัดทำในลักษณะของสื่อหรือนวัตกรรม ซึ่งจะต้องมีการ
ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อให้มีมาตรฐานก่อนนำไปใช้จริง ส่วนเครื่องมือที่ใช้ใน
การเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องมีการตรวจสอบความเที่ยงตรง จากผู้เชี่ยวชาญ และทดลองหาค่า

ความยากง่าย (Difficult) หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

6.10.3 การดำเนินการวิจัย เป็นการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ โดยการนำเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง เช่น วิธีการสอน สื่อ แบบฝึกต่าง ๆ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมาใช้พัฒนาผู้เรียนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในเค้าโครงการวิจัย ดำเนินการตามรูปแบบที่กำหนดไว้

6.10.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลการวิจัย หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการได้แล้ว ต้องนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และแปลความหมายเพื่อสรุปผลการวิจัย ซึ่งจะเป็นการตอบคำถามหรือปัญหาการวิจัยที่กำหนดไว้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการแสวงหาคำตอบหรือพัฒนานวัตกรรมควบคู่ไปกับการนำเอาคำตอบหรือนวัตกรรมนั้นไปใช้แก้ปัญหาในการเรียนการสอนที่กำลังประสบอยู่ เป็นวงจรที่ไม่สิ้นสุด ครูจึงสามารถปรับปรุงประยุกต์ให้เข้ากับการทำงานปกติของตนเองได้ การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นการวิเคราะห์วางแผนและจัดระบบการทำงานของครูให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง

7. ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียน

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (2540 : 55) กล่าวว่า ปัจจุบัน ครูมีความกระตือรือร้นในการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นอันมาก แต่ก็ยังพบปัญหาในการวิจัยซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาในเรื่องการไม่มีเวลา เพราะครูให้เวลากับงานสอนเป็นสำคัญ จึงไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการทำวิจัย ฉะนั้นครูจึงต้องบริหารเวลาให้ดีและต้องทำงานอย่างเป็นระบบใช้เวลาว่าง เช่น ช่วงปิดภาคเรียนครูต้องวิเคราะห์วางแผน เตรียมอุปกรณ์เครื่องมือให้พร้อมและเมื่อเปิดภาคเรียนมาครูจะได้เริ่มทำตามแผนการวิจัยตลอดภาคเรียน แล้วใช้เวลาในช่วงเปิดภาคเรียน 2-3 สัปดาห์ เป็นอย่างน้อย สำหรับวิเคราะห์สรุปผลและผลิตงาน

2. ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้การช่วยเหลือทางด้านวิชาการ โดยเฉพาะในเรื่องสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ปัญหาเรื่องการผลิตและรายงานผลการวิจัยที่ต้องการผู้ช่วยผลิตตัวรายงานทั้งหลาย

กล่าวโดยรวมได้ว่า ปัญหาในการดำเนินการเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนนั้นจะเป็นปัญหาด้านบุคลากรคือ ตัวผู้วิจัยเอง และผู้เกี่ยวข้องยังขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการวิจัย

ในชั้นเรียน โดยมุ่งนำผลวิจัยที่ได้เสนอเพื่อเลื่อนตำแหน่ง แต่ไม่ได้นำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน ตลอดจนปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือหรือเห็น ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนจากผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

8. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

8.1 แนวทางการศึกษาและส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

กองการวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2542 : 65) ได้สรุปและเรียบเรียง แนวคิดเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยของครู จากนักวิจัย นักวิชาการ นักการศึกษา รวมทั้งคณะครูอาจารย์ผู้สอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ทั้งในส่วนกลางและ ภูมิภาค ที่เข้ามาวางแผนเพื่อกำหนดทิศทางของการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยทางการศึกษาให้ สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจัดประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัย ทางการศึกษาโดย กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ เมื่อวันที่ 11-13 กันยายน 2542 ที่จังหวัดลพบุรี สรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยใน ชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนดังนี้

8.1.1 ควรให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยแก่ครู โดยการจัดตั้ง เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาการวิจัยในระดับจังหวัด ในแต่ละจังหวัดให้มีหน่วยงานกลางที่ทำ หน้าที่ประสานที่ชัดเจนทั้งในด้านภาระหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของแต่ละท้องถิ่น

8.1.2 จะต้องจัดตั้งศูนย์สารสนเทศในระดับจังหวัด และกลุ่มโรงเรียน เพื่อบริการข่าวสารและอำนวยความสะดวกในการใช้เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในการศึกษา ค้นคว้าที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง

8.1.3 ควรเน้นให้ทุก ๆ หน่วยงานทางการศึกษาดังแต่ผู้บริหารจนถึง ผู้ปฏิบัติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเฉพาะ ในระดับสถาบันการศึกษาจะต้องมีครูผู้นำทางการวิจัยทุก ๆ สถาบันการศึกษา

8.1.4 รัฐต้องให้ความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยทาง การศึกษาของชาติและควรให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ทุนสนับสนุนการวิจัย ทางการศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามดูแลและ ประเมินผลอย่างใกล้ชิด

8.1.5 ควรให้การอบรม ประชุม สัมมนา ให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางการปฏิบัติงานวิจัยให้กับครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

8.1.6 จะต้องสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันในระหว่างหน่วยงานต่อหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในการแลกเปลี่ยนข่าวสารหรือข้อมูลการวิจัยทางการศึกษา อาจมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ระหว่างผู้ทำการวิจัยกับผู้นำผลการวิจัยไปใช้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

8.1.7 จะต้องช่วยกันสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับนักวิจัยท้องถิ่นให้มีความมุ่งมั่นในการทำวิจัยเพื่อการพัฒนาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการเรียนการสอนตามหน้าที่ที่รับผิดชอบในโรงเรียน

8.1.8 ควรให้ความสำคัญต่อครูผู้ทำวิจัยในสถานการศึกษาที่ได้ผลิตผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ เช่น การเผยแพร่เกียรติคุณของนักวิจัย การคัดเลือกผลงานวิจัยดีเด่นทั้งในระดับจังหวัด เขตการศึกษา และระดับประเทศ

8.1.9 ควรให้มีการปลูกฝังจริยธรรมและจรรยาบรรณของนักวิจัยในท้องถิ่น เพื่อสร้างความรักและศรัทธาต่อการพัฒนาการวิจัย

8.1.10 ควรจัดให้มีชมรมนักวิจัยในแต่ละจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ประสานกิจกรรมการวิจัยการพัฒนาการเรียนการสอนในท้องถิ่น

8.1.11 กำหนดบทบาทและหน้าที่ของเครือข่ายการวิจัยให้ชัดเจน โดยพิจารณาถึงอุปสรรคและความต้องการทั้งในระดับผู้ปฏิบัติและระดับผู้บริหารในแต่ละหน่วยงาน

8.1.12 จะต้องจัดตั้งองค์กรและบุคลากรประสานงานวิจัยในระดับเขตการศึกษาและระดับจังหวัด และเป็นหน่วยงานอิสระทางการวิจัย ทั้งนี้ไม่เพียงแต่หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่รวมถึงหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาเอกชน เป็นต้น ให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยด้วย และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาของชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาด้วยระบบเทคนิควิธีการของกระบวนการวิจัย

8.2 ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนในโรงเรียนให้มีกำลังใจและสามารถทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้เสนอบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูภายในโรงเรียน 5 ประการ ดังนี้ (บัญชา อิงสกุล. 2539 : 44)

8.2.1 การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียนที่เป็น การกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจในการจัด กระบวนการบริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานวิจัยใน โรงเรียน ได้แก่

- 1) จัดให้มีนโยบายหรือข้อกำหนดเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยที่ชัดเจน
- 2) ประชุมชี้แจงคณะกรรมการเพื่อให้ทราบนโยบาย วัตถุประสงค์และ บทบาทหน้าที่ครูที่ต้องการทำการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
- 3) สนับสนุนให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัย
- 4) หาอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการทำวิจัย เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องคำนวณ กระดาษอัดสำเนา เป็นต้น
- 5) จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการวิจัย เช่น จัดให้มีห้องหรือมุมใด มุมหนึ่งเพื่อศึกษาค้นคว้างานวิจัย

8.2.2 การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน การให้ความยอมรับ นับถือเป็นการบริหารเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบ และสามารถทำงานในโรงเรียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ การให้การยอมรับนับถือเป็นปัจจัยจูงใจที่กระตุ้นมนุษย์จากสถานะที่เป็น กลางให้ไปอยู่ในสถานะที่อยากทำงาน ซึ่งจะทำให้ครูเกิดความรู้สึกลงในทางบวกดังนี้

- 1) งานที่ทำเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อหน่าย เป็นสิ่งที่ท้าทายและต้อง ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่
- 2) มีอิสรภาพที่จะทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และสามารถใช้ ความคิดริเริ่มของตนเองได้อย่างเต็มที่
- 3) มีส่วนร่วมในการทำงานให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และ เป้าหมายของกลุ่มหรือหน่วยงาน
- 4) ได้รับการยอมรับนับถืออย่างจริงจังในผลสำเร็จของงานที่ทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้บังคับบัญชา
- 5) การทำงานนั้น ทำให้ผู้ทำเกิดการพัฒนาตนเอง ได้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ ประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ผู้บริหารจะต้องทำให้คนแต่ละบุคคลในหน่วยงาน มีความรู้สึกว่าคุณเป็นที่ยอมรับนับถือ และได้รับการสนับสนุนในความสำเร็จของคุณแล้ว เชื่อ ว่าจะใช้ความสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ผลตอบแทนหรือผลลัพธ์จะมีความสำคัญและจะ

เป็นตัวกำหนดให้เกิดพฤติกรรมได้ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจต่อผลตอบแทน ซึ่งผลตอบแทนนั้นบุคคลจะต้องรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่เกิดจากพฤติกรรม และถ้าหากจะให้ผลตอบแทนมีผลกระทบต่อความพยายามของบุคคลหนึ่ง แล้วเขาจะต้องรับรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงในระดับของกำลังความพยายามจะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานของเขา

8.2.3 การให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยในโรงเรียนหรือในชั้นเรียนถือว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การนำการวิจัยเข้าไปช่วยให้การเรียนการสอนและผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียนได้นั้น ครูผู้ใช้หลักสูตรต้องสามารถวิจัยได้ และนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ให้ทันเวลาและถูกต้องกับสภาพปัญหาและความเป็นจริง และมีผลกระทบต่อพัฒนาวิชาชีพครูควบคู่กันไป ซึ่งจำเป็นต้องส่งเสริมและปรับปรุงด้านวิชาชีพครู และครูทุกคนจะต้องศึกษาและทดลองวิจัยกันอย่างแท้จริงเพื่อความก้าวหน้าในการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยจะต้องทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความรู้และความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยการสนับสนุนครูให้ทำการทดลองวิจัยทำการสอนที่ใช้เนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ วิธีสอน และวิธีจัดชั้นเรียนใหม่ ๆ ให้ครูได้พบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์กับครูคนอื่นซึ่งกำลังทดลองหรือทำงานเกี่ยวกับเรื่องเดียวกัน ฝึกให้เป็นผู้บรรยายปาฐกถาในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในระดับโรงเรียนและระดับท้องถิ่น สนับสนุนให้ครูได้เขียนบทความหรือหนังสือเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์หรือจัดให้ทำงานในด้านที่มีความสามารถหรือมีความสนใจพิเศษ

สำหรับการที่จะกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงทักษะ ความรู้ ความคิดและทัศนคตินั้น กิจกรรมที่ควรจัดเป็นประจำต่อเนื่อง ได้แก่ ประชุมครูก่อนปิดภาคเรียน การประชุมปฏิบัติการในระหว่างปิดภาคเรียนฤดูร้อน เพื่อสนองความต้องการของครู และให้การสนับสนุนด้านการเงินสำหรับค่าใช้จ่ายของครูที่มาประชุม จัดให้มีการสาธิตการสอนในโรงเรียนมีการพบปะระหว่างครูที่สอนวิชาเดียวกันชั้นเดียวกัน มีกลุ่มศึกษาตามความสนใจ นำเอาปัญหาหัวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประชุมปฏิบัติการที่ครูศึกษาในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยระหว่างปิดภาค ฤดูร้อน และมีเจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่ครู แต่เป็นร่วมงานกับครูในการวางแผน เพื่อจัดประสบการณ์ และกิจกรรมนักเรียน ซึ่งจะเป็นผลต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน

นอกจากนี้โครงสร้างของหน่วยงานเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันกับระดับของการทำงานอย่างมีระบบแบบแผน องค์ประกอบด้านโครงสร้างของหน่วยงาน ได้แก่ การจัดให้มีศูนย์ข้อมูลพื้นฐานที่คิดและพร้อมที่จะหยิบข้อมูลมาใช้ได้ มีเอกสารและวรรณคดีที่เกี่ยวข้องเพียงพอสำหรับการวิจัยแต่ละเรื่อง มีคณะนักวิจัยที่ได้รับการฝึกอบรม

มาแล้ว มีอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัย และมีทุนทรัพย์สำหรับการดำเนินการวิจัย ส่วนองค์ประกอบของระบบของการบริหาร ได้แก่ การจัดหาและกระจายบุคลากรตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ สำหรับการวิจัยอย่างเหมาะสม มีการแบ่งงานและความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม มีผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูงและมีช่องทางเครือข่ายสำหรับการเผยแพร่และการติดต่อในการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถภาพพื้นฐานทางการวิจัยที่จำเป็นสำหรับครูและบุคลากรประจำการที่จะช่วยให้มีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย จะเป็นการเอื้ออำนวยให้ความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรของหน่วยงานต่าง ๆ และนำความรู้ทางด้านการวิจัยไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา เทคนิควิธีการสอน ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน อันเป็นแนวทางที่จะช่วยส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องมองโรงเรียนในรูปของระบบ คือ มองให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภารกิจต่าง ๆ ในระบบโรงเรียน ทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ให้ชัดเจน เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบโรงเรียน อาจเกิดปัญหาที่ระดับปัจจัย ระดับกระบวนการ หรือระดับผลผลิต การวิจัยจะเข้ามามีส่วนช่วยในการหาคำตอบว่า ได้เกิดปัญหาหรือข้อบกพร่องอะไรบ้างในระบบโรงเรียนนั้น ๆ

8.2.4 การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ความรับผิดชอบมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิจัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบเป็นภาระผูกพันที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ และเป็นความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ต้องรายงานและพร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้เสมอ ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมให้ครูมีความสามารถเพิ่มขึ้นนั้นมีลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูทดลองวิจัยเทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธีให้ครูมีส่วนในการวางแผนการจัดอบรมสารัตถวิธีการสอน เพื่อให้ครูคุ้นเคยกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ อภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอนที่ประชุม จัดโครงการให้ครูในโรงเรียนสับเปลี่ยนกันเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน จัดหาวิทยากรมาช่วยในการประชุมปฏิบัติการ การประชุมเกี่ยวกับปัญหาการสอน ประเมินผลและติดตามผลการประชุมปฏิบัติการ การประชุมปรึกษา ปฐมนิเทศเพื่อช่วยเหลือครูใหม่ หาวิธีวิจารณ์งานของครูแบบดีเพื่อก่อโดยไม่ให้เสียกำลังใจ ให้ครูมีเวลาว่างพอที่จะเข้าร่วมประชุมอภิปรายปัญหาการสอน ให้ครูมีเวลาสำหรับงานสอนมากขึ้น ให้มีส่วนร่วมในการเลือกวัสดุทัศนวัสดุและอุปกรณ์การสอนอื่น ๆ จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่คณะครู ส่งเสริมให้ครูอ่านหนังสือหรือบทความเกี่ยวกับวิชาครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน ส่งเสริมให้ครูใช้โครงการสอนเพื่อปรับปรุงการสอน ประชุมครูเพื่อประเมินผลการเยี่ยมนักเรียนและจ่ายเงินค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะและค่าที่พักให้ครูที่ไปประชุมอบรมทางวิชาการ

8.2.5 การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียนเป็นความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของข้าราชการครูด้านหนึ่ง ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการบริหารบุคคล โดยยึดหลักปฏิบัติกันมาตั้งแต่ดั้งเดิมว่าเป็นการให้บำเหน็จความชอบที่ได้รับด้วย เนื่องจากบำเหน็จที่บุคคลมีความพึงพอใจเท่านั้นจึงสามารถนำมาใช้ป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน องค์กรประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานได้จากเงินเดือน ความมั่นคง สภาพการปฏิบัติงาน ความเชื่อมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ลักษณะรูปแบบของการปกครองบังคับบัญชา โอกาสที่จะมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความเข้ากันได้กับเพื่อนร่วมงาน และผลประโยชน์ตอบแทนอื่น ๆ ฐานะทางสังคม การมีโอกาสประกอบกิจกรรมที่มีคุณค่า การเลื่อนขั้นตำแหน่งแก่ผู้ปฏิบัติงานที่ดีข้อมเป็นเครื่องจูงใจให้บรรดาผู้ได้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานมีความกระตือรือร้นต่อการปฏิบัติหน้าที่การงานด้วยความขยันขันแข็งมีความมั่นใจและขะวัญกำลังใจที่ดี อันเป็นผลของการให้บำเหน็จความดีความชอบแก่ข้าราชการ เพราะการให้บำเหน็จความดีความชอบเป็นระบบของการประเมินผลที่จัดขึ้นเพื่อหาคุณค่าของบุคคลในแง่ของการปฏิบัติงาน และสมรรถภาพในการพัฒนาตนเอง โดยปกติผู้พิจารณาคือผู้บังคับบัญชาโดยตรง การพิจารณาผลงานอาจไม่ทำเป็นตัวเลขหรือจำนวนเงินและไม่จำเป็นต้องอาศัยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ดังนั้นการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเป็นความจำเป็นที่จะต้องกระทำควบคู่ไปกับการปฏิบัติการสอนของครู เพื่อนำข้อค้นพบจากผลการวิจัยของตนไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของตน หรือแก้ปัญหาคาเรียนการสอนที่ประสบอยู่

8.3 กำหนดนโยบายการวิจัย ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2542 - 2544) สรุปประเด็นที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 15)

8.3.1 นโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน ระบุว่าส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยโดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย เพื่อพัฒนานโยบายและดำเนินงานตามนโยบายของหน่วยงานทุกระดับ และกระบวนการเรียนการสอน นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การบริหารและการจัดการ การนิเทศการศึกษา การวัดและประเมินผล ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบุคคล ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายและมาตรการ ดังนี้

- 1) เป้าหมาย มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและระดับการศึกษา

2) มาตรการ

- 2.1) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ใน โรงเรียนและชุมชน
- 2.2) ให้มีการวิจัยรูปแบบการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ใน โรงเรียนและชุมชน
- 2.3) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านวิชาชีพที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบวิชาชีพ
- 2.4) ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนรู้
- 2.5) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพครบทุกด้าน
- 2.6) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 2.7) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรครอบครัวศึกษา
- 2.8) ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการสร้างทักษะชีวิตผู้เรียน
- 2.9) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบวิถีชีวิตประชาธิปไตย
- 2.10) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและสำนึกความเป็นไทย
- 2.11) ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.12) ให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียน

8.3.2 นโยบายการสร้างและพัฒนาบุคลากรทางการวิจัย ระบุว่า เร่งรัดให้มีการสร้างและพัฒนาคุณภาพบุคลากรทางการวิจัยขึ้นในหน่วยงานให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายและมาตรการดังนี้

- 1) เป้าหมาย มีการสร้างบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคคลทางการวิจัย
- 2) มาตรการ
 - 2.1) ให้มีการสร้างบรรยากาศทางการวิจัย เพื่อกระตุ้นบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้มีความสนใจและเห็นความสำคัญของการวิจัยโดยมีการจัดกิจกรรม

ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การนำเสนอผลการวิจัย การสัมมนาวิชาการ การจัด
มุมวิจัยในหน่วยงานหรือแหล่งวิชาการ เป็นต้น

2.2) ให้มีการให้ความรู้ทางด้านการวิจัยแก่นุคลากรทางการศึกษา
ทุกระดับ และสนับสนุนให้ทำการวิจัยรวมทั้งอำนวยความสะดวกให้สามารถทำวิจัยได้อย่าง
หลากหลาย

2.3) ให้มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในรูปแบบของการประชุม
สัมมนาทางการวิจัย

2.4) ให้มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางการวิจัยแจกจ่าย
บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ

2.5) ให้มีการอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยในรูปแบบ การให้
ตัวอย่างงานวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้คำปรึกษาและข้อคิดทางการวิจัย

8.3.3 นโยบายการบริหารและการจัดการด้านการวิจัย ระบุว่า เร่งรัดให้
หน่วยงานทุกระดับจัดหาและสนับสนุนให้งบประมาณจัดระบบสารสนเทศ นิเทศ ติดตามและ
ประเมินผลเพื่อให้การดำเนินการวิจัยของบุคลากรและหน่วยงานสามารถดำเนินการวิจัยและนำ
ผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายและมาตรการ
ดังนี้

1) เป้าหมาย

1.1) มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานทุกระดับให้การ
อุดหนุนการวิจัย พัฒนาบุคลากรเผยแพร่การวิจัย การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก การ
ให้บริการ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยได้อย่างทั่วถึง

1.2) มีการประสานงานกับบุคคล ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ
เพื่อขอความร่วมมือในการระดมสรรพกำลังให้การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการวิจัย

1.3) มีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศเพื่อการวิจัยทั้ง
ภายในและภายนอกหน่วยงานให้มีความสะดวกรวดเร็วและง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า

1.4) มีการนิเทศ ติดตามผลและประเมินผลการวิจัยอย่างทั่วถึงและ
ต่อเนื่อง

2) มาตรการ

2.1) ให้หน่วยงานทุกระดับมีการจัดหางบประมาณสนับสนุน
ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย การพัฒนาบุคลากร การเผยแพร่ผลงานวิจัยอย่างทั่วถึง

2.2) ให้มีการประสานความร่วมมือกับบุคคล และองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการวิจัย

2.3) ให้มีการจัดระบบและเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยที่เป็นปัจจุบันและทันสมัย

2.4) ให้มีการจัดทำแผนพัฒนางานวิจัยในทุกระดับ เพื่อให้มีผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.5) ให้มีการนิเทศติดตาม และประเมินผลเพื่อให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัย

2.6) ให้มีการยกย่อง ชมเชย เชิดชูเกียรติแก่บุคลากรและหน่วยงานที่ผลิตผลงานวิจัยดีมีคุณภาพ

8.4 บทบาทของผู้บริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 65)

8.4.1 การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัย โดยมีแนวทางการปฏิบัติ คือ การจัดสรรงบประมาณ อุปกรณ์ มุมค้ำขวัญงานวิจัย หรือรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ จัดงานเพื่อรับรู้ปัญหาข้อบกพร่อง จุดเด่นหรือจุดด้อย จนได้จุดที่ควรปรับปรุงพัฒนาครูให้ทำการวิจัย

8.4.2 การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัย โดยมีแนวทางการปฏิบัติ คือ ยกย่อง ชมเชย ให้เกียรติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็น การให้ทุกคนมีส่วนร่วมในโครงการวิจัยของสถานศึกษาและการเผยแพร่ผลงานครู

8.4.3 การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัย โดยมีแนวทางการปฏิบัติ คือ ช่วยเหลือและส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้ครูไปศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จัดให้มีการอบรมหรือประชุมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของครูอย่างต่อเนื่อง

8.4.4 การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัย โดยมีแนวทางการปฏิบัติ คือ ดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำ จัดบรรยากาศในโรงเรียนให้มีความอิสระกล้าคิดค้นคว้า แก้ปัญหาหรือพัฒนา อันเป็นความก้าวหน้าในอาชีพของครู และให้โอกาสครูผู้มีผลงานวิจัยมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน และนำผลงานมาเป็นส่วนหนึ่งในการเลื่อนขั้นหรือเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน ดังกล่าวนั้น มุ่งสนับสนุนและส่งเสริมครูผู้ทำวิจัยในปัจจัยต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสำเร็จและได้

ผลงานที่มีคุณภาพและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาการเรียน การสอน ตลอดจนครูผู้ทำวิจัยสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอ กำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้นได้นั้นต้องประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ คือ ปัจจัยด้านความรู้และทักษะ การวิจัย ปัจจัยด้านงบประมาณสนับสนุนอุดหนุนการวิจัยในชั้นเรียน ปัจจัยด้านเวลา ปัจจัย ด้านวัสดุอุปกรณ์ แหล่งค้นคว้าและเรื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ปัจจัยด้านบุคลากรที่ เกี่ยวข้องกับการวิจัย และปัจจัยด้านแรงจูงใจ

การบริหารงานด้านการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ที่โรงเรียนห้วยเม็กวิทยาลัย อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 198 โรงเรียน จำนวน 5 อำเภอ ในเขตพื้นที่ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ ช้องชัย ยางตลาด ห้วยเม็ก หนองกุงศรี และท่าคันโท ดำเนินการ บริหารจัดการการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 แต่จากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 (2547 ก : 30 - 32) ในปีการศึกษา 2546 และ 2547 พบว่า ผลการประเมิน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 6 มีผลการประเมินโดยรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมของประเทศ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จึงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา กระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด ซึ่งกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเป็นแนวทาง หนึ่งที่น่ามาใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าทาง วิชาการและพัฒนาให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

1. การอบรมปฏิบัติการโครงการ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งงานวิจัยที่มีคุณภาพ”

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า การวิจัยทางการศึกษา คือ กระบวนการค้นคว้าหา ความรู้อย่างเป็นระบบและแบบแผน และการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ อันเป็นความจริงที่เชื่อถือได้ในเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็น การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในบริบทของชั้นเรียน เป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนางาน

การจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งสรุปได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนถือว่าเป็นนวัตกรรมรูปแบบหนึ่งที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับครูยุคใหม่ โดยครูจะเป็นผู้สืบค้นปัญหาการเรียนการสอน พัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน นั่นคือเป็นครูผู้ค้น ครูผู้คิด และครูผู้แก้ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 4 มาตรา 30 กำหนดไว้ว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” นั่นก็หมายความว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้ครูผู้สอนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมให้วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

จากข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน จึงเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งที่ครูต้องปฏิบัติ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีความตระหนักในเรื่องดังกล่าว จึงหาแนวทางที่จะส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดสามารถใช้กระบวนการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำโครงการขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้บุคลากรเป้าหมายในโครงการ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งงานวิจัยดี มีคุณภาพ” ร้อยละ 80 ของผู้เข้าอบรมทั้งหมดมีความรู้ความเข้าใจเรื่องวิจัยในชั้นเรียน
2. เพื่อให้บุคลากรเป้าหมายในโครงการ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งงานวิจัยดี มีคุณภาพ” ร้อยละ 50 ของผู้เข้าอบรมทั้งหมดสามารถเขียนเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียนได้
3. เพื่อให้บุคลากรเป้าหมายในโครงการ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งงานวิจัยดี มีคุณภาพ” ร้อยละ 20 ของผู้เข้าอบรมทั้งหมดสามารถเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้

เป้าหมายหลักของการปฏิบัติงานครั้งนี้ คือ อบรมปฏิบัติการบุคลากรเป้าหมายในโครงการ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งงานวิจัยดีมีคุณภาพ” จำนวน 50 โรงเรียน ๆ ละ 1 คน โดยจัดประชุมอบรมปฏิบัติการ จำนวน 3 ครั้ง ดังนี้

1. ครั้งที่ 1 จำนวน 2 วัน
2. ครั้งที่ 2-3 ครั้งละ 1 วัน รวม 2 วัน

จากผลการอบรมปรากฏผล ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. 2547 ก : 8)

1. บุคลากรเป้าหมายที่เข้าอบรมในโครงการ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งงานวิจัยดี มีคุณภาพ” ร้อยละ 87 ของผู้เข้าอบรมทั้งหมดมีความรู้ความเข้าใจเรื่องวิจัยในชั้นเรียน
2. บุคลากรเป้าหมายที่เข้าอบรมในโครงการ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งงานวิจัยดี

มีคุณภาพ” ร้อยละ 63 ของผู้เข้าอบรมทั้งหมดสามารถเขียนเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียนได้

3. บุคลากรเป้าหมายที่เข้าอบรมในโครงการ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งงานวิจัยดี มีคุณภาพ” ร้อยละ 28 ของผู้เข้าอบรมทั้งหมดสามารถเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้

2. การอบรมปฏิบัติการโครงการวิจัยต่อเนื่อง ปีการศึกษา 2548

จากการติดตามประเมินผลการจัดอบรมปฏิบัติการ โครงการ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งงานวิจัยดีมีคุณภาพ” ในปีการศึกษา 2547 ของกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า กลุ่มเป้าหมายยังไม่ครอบคลุม ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ครูและบุคลากรที่ได้รับการอบรมในปีการศึกษา 2547 ไม่สามารถขยายผลการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนไปสู่โรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่นได้เท่าที่ควร ดังนั้นกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลจึงได้จัดทำโครงการอบรมปฏิบัติการวิจัยต่อเนื่องขึ้น ในปีการศึกษา 2548 โดยมีครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมอบรมปฏิบัติการ จำนวนทั้งสิ้น 300 คน จาก 198 โรงเรียน โดยแบ่งการอบรมออกเป็น 3 รุ่น รุ่นละ 3 ระยะเวลา โดยแต่ละรุ่นและแต่ละระยะ แบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมตามสถานภาพและกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
9. กลุ่มก่อนประถมศึกษา
10. กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา

ในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในแต่ละกลุ่ม จะมีคณะวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาและแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้รับผิดชอบดูแล ให้ข้อเสนอแนะและคำปรึกษาในการวิจัยในชั้นเรียนอย่างใกล้ชิด และกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติการวิจัยตลอดปีการศึกษา 2548

ผลการอบรมผู้เข้าอบรมทั้ง 3 รุ่น จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 32 ของผู้เข้าอบรมทั้งหมดสามารถเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2. 2548 : 9 - 12)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

บัญชา อึ้งสกุล (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนโดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน และประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกียรติศักดิ์ วิสูตรรุจิรา (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบความต้องการงานวิจัยทางการศึกษาระหว่างผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนมีความต้องการงานวิจัยทางการศึกษาโดยเฉลี่ยในระดับมากในทุกด้าน และความต้องการงานวิจัยด้านวิชาการ ด้านบุคคล และด้านกิจการนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความต้องการงานวิจัยด้านธุรการ การเงิน ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนมีแนวทางดำเนินการให้ได้มาซึ่งงานวิจัยที่ต้องการด้านวิชาการ ด้านบุคคล ด้านกิจการนักเรียนและด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในทำนองเดียวกัน ยกเว้นในด้านธุรการ การเงิน และอาคารสถานที่ ผู้บริหารโรงเรียน 2 ประเภท มีวิธีการไม่ตรงกับปัญหาในการใช้ผลงานวิจัยของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชน

นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง เส้นทางการพัฒนาครูนักวิจัย : การวิจัยรายกรณีของครูดีเด่นระดับประถมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเส้นทางการพัฒนาครูนักวิจัย จากวิธีการวิจัยรายกรณีครูดีเด่นระดับประถมศึกษาท่านหนึ่ง

ด้วยวิธีการศึกษาครอบคลุมการศึกษาค้นคว้าชีวิต ประวัติ การศึกษาวิเคราะห์เอกสาร การสังเกต แบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า เส้นทางการพัฒนาสู่การเป็นครุณักวิจัย ของกรณีศึกษา เริ่มต้นจากการมีคุณลักษณะส่วนตัวที่เป็นคนชอบใฝ่หาความรู้ ช่างคิด ชอบ อ่าน ชอบเขียนและรักธรรมชาติ ลักษณะดังกล่าวพัฒนามาด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน ในลักษณะของการสังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์และสังสมประสบการณ์ชีวิต และการทำงาน อย่างบูรณาการในหน้าที่ครูที่รักเด็กและปรารถนาจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก ส่งผลให้ เกิดกระบวนการพัฒนาสู่การเป็นครุณักวิจัยที่ใช้รูปแบบของการวิจัยที่เป็นการวิเคราะห์เอกสาร หลักสูตร ศึกษาเป็นรายกรณีการวิจัยพัฒนา ส่วนปัญหาของการวิจัยมาจากปัญหาของนักเรียน โดยครูมองเห็นโอกาสของการเรียนรู้ คือ มโนทัศน์เริ่มต้นที่สำคัญคือการวิเคราะห์ปัญหาซึ่งมี ขอบข่ายจากการสังเกตนักเรียนแต่ละคนในวงกว้างไปสู่แนวคิดของการช่วยเหลือเด็กรายบุคคล วัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวันและใน อนาคตด้วยวิธีสอนอย่างหลากหลาย และในลักษณะบูรณาการ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพและ ธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก ประโยชน์จากการวิจัย คือ การพัฒนานักเรียน พัฒนาตนเอง ให้สามารถพัฒนาการสอนนักเรียนให้ถูกต้องและสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น

ประภัสสร วงษ์ดี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง กระบวนการและ การใช้ผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครุณักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเชิง สัมภาษณ์รายกรณี ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการวิจัยของครุณักวิจัย เริ่มจากปัญหาการจัดการเรียนการสอน และการขาดความพร้อมของนักเรียน ครุณักวิจัยจะเลือกปัญหาวิจัยที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ ใน การทำงานสอนและเป็นเรื่องของตนเองถนัด โดยหัวข้อที่ศึกษามักเป็นเรื่องการพัฒนาวิธีการสอน สื่อการสอน และการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เครื่องมือในการวิจัยครูสร้างขึ้นเอง โดยมี ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนในชั้นเรียนของตนเอง และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย

2. ครูได้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งในด้านการพัฒนาวิธีสอนและสื่อ เพื่อการพัฒนาให้นักเรียน และการพัฒนาการปฏิบัติงานใน วิชาชีพครู

ประภารัต มีเหลือ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาสมรรถภาพ ของครุณักวิจัย ผลการวิจัยพบว่า

1. รายงานสมรรถภาพครุณักวิจัยที่สำคัญและจำเป็นมากที่สุดในการทำวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ประสบความสำเร็จ 10 รายการแรก คือ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน

อย่างกว้างขวางลึกซึ้ง มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร สามารถวิเคราะห์วินิจฉัยแยกปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของนักเรียนได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง มีความซื่อสัตย์และซื่อตรงในทางวิชาการ เป็นนักอ่าน มีความละเอียดรอบคอบ ทำงานเป็นระบบ มีใจกว้าง รับฟังและเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น ศึกษาเอกสาร ตำราและสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาชีพครู อยู่เสมอ มีความคิดอิสระริเริ่มสร้างสรรค์และมีศรัทธาต่อการวิจัย

2. องค์ประกอบของสมรรถภาพการวิจัยที่สำคัญ มี 7 องค์ประกอบ เรียงตามลำดับ คือ ความรู้ความสามารถในระเบียบวิธีวิจัยและการดำเนินการวิจัย ด้านทักษะในการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านจรรยาบรรณนักวิจัย ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมของครู ด้านทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้และการใช้ข้อมูลข่าวสาร และด้านความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อความรู้

ลัดดา คำพลงาม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง กระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมการสอน เพื่อศึกษากระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมของครูนักวิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารจัดการชั้นเรียนและเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และศึกษาพฤติกรรมของครูที่มีผลต่อการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสนับสนุนให้ครูนักวิจัยเกิดความคิด ความมั่นใจในการดำเนินงานและเป็นแรงจูงใจให้ทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอันสืบเนื่องไปยังลักษณะและพฤติกรรมของครู คือ ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความสนใจในการศึกษาค้นคว้า การเห็นโอกาสของการเรียนรู้ ความสนใจในการสังเกตและบันทึกความเอาใจใส่นักเรียน และมีความรับผิดชอบในงานครู ทั้งนี้กระบวนการและผลของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนทำให้ครูนักวิจัยมีพฤติกรรม ดังนี้ คือ เป็นผู้ร่วมเรียนรู้กับศิษย์และเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นทั้งเนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเข้าใจนักเรียนมากยิ่งขึ้นทั้งในด้านปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียนอันนำไปสู่สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ตลอดจนการให้คำแนะนำและส่งเสริมนักเรียนได้ตรงตามความต้องการและความสามารถ

บุญมี ปะพะวะ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

บทบาทที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดและประสบการณ์ในการบริหารต่างกันมีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กัสดา กองคำ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการวิจัย

1.1 ด้านการดำเนินการ พบว่า โรงเรียนส่วนมากมีนโยบายส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้ในชั้นเรียนเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน

1.2 ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง พบว่า ครูส่วนมากมีการเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยจากการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย และผู้บริหารให้การสนับสนุนในการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยการให้ขวัญกำลังใจ ปัญหาทั่วไปของครูที่มีผลต่อการเรียนการสอนส่วนมากเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาที่ครูส่วนมากพบเกี่ยวกับตัวนักเรียนในชั้นเรียน คือ นักเรียนไม่สนใจการเรียน ครูมีการทำวิจัยในชั้นเรียนน้อย ครูไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียน ส่วนมากพัฒนาการเรียนการสอนโดยการสังเกตสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหาที่ครูนำมาทำวิจัยในชั้นเรียนส่วนมาก คือ ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนและเทคนิคการสอน วิธีการที่ครูใช้ในการวิจัยในชั้นเรียนส่วนมาก คือ วิธีการวิจัยเชิงทดลองและครูแก้ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนส่วนมากโดยการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ

1.3 ด้านงบประมาณ พบว่า ครูส่วนมากใช้ทุนส่วนตัวในการทำวิจัย

1.4 ด้านวัสดุอุปกรณ์และแหล่งข้อมูล พบว่า โรงเรียนส่วนมากมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำวิจัยให้แก่ครู และแหล่งข้อมูลที่ครูศึกษาเพื่อทำการวิจัยนั้นส่วนมากศึกษาจากตำราทางวิชาการ เอกสาร วารสารที่เกี่ยวข้อง

2. ปัญหาและความต้องการ โรงเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่ที่พบว่ามีปัญหาในระดับมากมี 2 อันดับ คือ การดำเนินการวิจัย วัสดุอุปกรณ์และแหล่งข้อมูลสำหรับการวิจัย ตามลำดับ

3. ผู้บริหารมีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนในระดับปานกลาง โดยด้านที่ส่งเสริมมากที่สุด คือ การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

ครุณี อาจปรุ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความต้องการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ความสนใจในการมีส่วนร่วมในการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนคณิตศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง โดยครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการสรุปผลการประเมินผลการเรียนของนักเรียนและนำปัญหาของนักเรียนเข้าที่ประชุมหมวดวิชาเพื่อแก้ปัญหาและถามผู้ที่มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาแบบเดียวกันจากหมวดวิชาอื่น ๆ ด้านความรู้ความเข้าใจครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์มีความเข้าใจและความต้องการความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่ครูผู้สอนมีความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับเรื่องแนวทางในการเขียนรายงานการวิจัย กระบวนการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา หลักการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล และครูผู้สอนมีความต้องการความรู้ด้านสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนรายงานการวิจัย

วิไลวรรณ สมบูรณ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัญหาและความต้องการการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีปัญหาและความต้องการการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ด้านการดำเนินการวิจัย ด้านสมรรถภาพในการวิจัย และด้านงบประมาณตามลำดับ ส่วนความต้องการการวิจัยในชั้นเรียน คือ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ด้านงบประมาณ ด้านสมรรถภาพในการวิจัยและด้านดำเนินการวิจัย ตามลำดับ

วีรพล ฉลาดเข้ม (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ครูประถมศึกษา ร้อยละ 15.21 เคยทำการวิจัย ร้อยละ 7.60 ทำวิจัย 1 เรื่อง และร้อยละ 6.14 ทำวิจัย 2-5 เรื่อง โรงเรียนประถมศึกษาสนับสนุนการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง ครูประถมศึกษา มีความรู้และทักษะในการทำวิจัยอยู่ในระดับน้อย แต่ครูประถมศึกษา มีความเห็นว่าตนมีคุณลักษณะของนักวิจัยอยู่ในระดับมาก ปัญหาในการทำวิจัยที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การขาดความรู้เกี่ยวกับหลักการวิจัยขาดแหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับการวิจัย ขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการวิจัย และขาดผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษางานวิจัย ตามลำดับ ส่วนความต้องการในการวิจัยในชั้นเรียนที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาด้านการวิจัย และแหล่งศึกษาค้นคว้างานวิจัย

อนันท์ ชิงนอก (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การปฏิบัติงานของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริม การวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ การให้ ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียนและการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของครู ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน การวางแผน ในการปรับปรุงการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน

2. ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน เกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประสิทธิ์ ตักคี่คำดวง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความต้องการ พัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการพัฒนาการวิจัย ในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและ ขนาดโรงเรียนต่อความต้องการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน ประถมศึกษาทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

ทักษิณา สีหนูตร (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านโนนสัง (โนนสังวิทยาคาร) สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า

1. วิธีการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านโนนสัง (โนนสังวิทยาคาร) วิธีการที่เหมาะสมและได้ผลดีเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การประชุม เชิงปฏิบัติการ การนิเทศบุคลากร และการศึกษาเอกสาร

2. ภายหลังดำเนินการวิจัย พบว่า บุคลากรในโรงเรียนบ้านโนนสัง (โนนสังวิทยาคาร) โดยภาพรวม มีความรู้ความเข้าใจขั้นตอนกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนและ กระบวนการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับดี

3. ภายหลังการดำเนินการวิจัย พบว่า บุคลากรโรงเรียนบ้านโนนสัง (โนนสังวิทยาคาร) มีความสามารถปฏิบัติการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยภาพรวม สามารถปฏิบัติตามขั้นตอน 5 ขั้น อยู่ในระดับปานกลาง

4. ปัญหาที่พบในการดำเนินการ คือ ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนมีระยะเวลาศึกษาค้นคว้าสั้นเกินไป

ธนวัฒน์ สมบูรณ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนอนุบาลไพโรจน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ก่อนการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน ขั้นสำรวจสภาพการปฏิบัติงาน พบว่า ครูมีความรู้และมีความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่ไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียน ภายหลังจากพัฒนาโดยการอบรมปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนและศึกษาคูงาน ครูมีความรู้และมีความมั่นใจเพิ่มขึ้น ขั้นการวางแผนครูสามารถเขียนเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียนได้ โดยได้รับคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้ศึกษาค้นคว้าชั้นลงมือปฏิบัติ ครูสามารถทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการพัฒนานวัตกรรมเครื่องมือวิจัย และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนได้ ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติครูสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงานการวิจัยได้ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูมีความตระหนักในการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก มีปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และครูมีความคิดเห็นว่าจะได้รับการสนับสนุนในการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

เพลินพิศ ดาศักดิ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่อง บทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า

1. บทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่าเป็นผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านการนำผลการวิจัยไปใช้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่าเป็นผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านการกำหนดแผนในการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่าเป็นผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เกี่ยวกับการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านทรัพยากรและแหล่งทุนในการทำวิจัยในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย

โรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความคิดเห็นระหว่างครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เกี่ยวกับการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการกำหนดนโยบายในการทำวิจัยในชั้นเรียน การกำหนดแผนในการทำวิจัยในชั้นเรียน ทรัพยากรและแหล่งทุนในการทำวิจัยในชั้นเรียน และที่ปรึกษาในการทำวิจัยในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านทรัพยากรและแหล่งทุนในการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการกำหนดนโยบายในการทำวิจัยในชั้นเรียน การกำหนดแผนในการทำวิจัยในชั้นเรียน ทรัพยากรและแหล่งทุนในการทำวิจัยในชั้นเรียน และที่ปรึกษาในการทำวิจัยในชั้นเรียน

เกษร ทองแสน (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยสภาพการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ระดับความต้องการแก้ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เหตุที่ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นเช่นนี้ คงเป็นเพราะว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นหน้าที่ประการหนึ่งของครูที่จะต้องจัดทำควบคู่ไปกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ที่ครูใช้การบูรณาการความรู้ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ผสานกับความคิดพื้นฐานของการวิจัย ในการประยุกต์ใช้เพื่อวางแผนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หรือแก้ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียนเป็นทักษะที่ครูจะต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญอันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของความเป็นมืออาชีพ ประกอบกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 (5) ระบุว่า “ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และด้วยเหตุนี้เองสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้มีนโยบายที่จะพัฒนาคุณภาพนักเรียนโดยใช้การวิจัยในชั้นเรียน มีโครงการที่ดำเนินการพัฒนาเกี่ยวกับการวิจัย เช่น โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวทีวิชาการ และขยายเครือข่ายการทำวิจัยแบบง่ายของบุคลากรต้นแบบปฏิบัติการเรียนรู้ในปีการศึกษา 2546 และ โครงการหนึ่งโรงเรียนหนึ่งงานวิจัยดีมีคุณภาพ

ชินกร กะอังกู (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาครูด้าน การวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านนาทัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ก่อนที่จะดำเนินการพัฒนา ครูโรงเรียนบ้านโนนทันไม่มีความรู้ความเข้าใจและไม่เคยทำวิจัย ในชั้นเรียนหลังจากที่ได้รับความรู้จากการศึกษาเอกสาร การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และ การนิเทศภายในเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน ทั้ง 2 วงรอบแล้ว ครูมีความรู้ความเข้าใจและ สามารถปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนได้ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้ง 5 ขั้นตอน ครูทุกคนมีความมั่นใจ ในการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น

บุญเรือง พวงเกตุ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านหนองตอ-บัวเสียว อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันก่อนการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนพบว่า บุคลากรไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียน และมีความเห็นว่าการวิจัยเป็นเรื่องของนักวิชาการและ ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบ การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกิจกรรมที่แยกจากการเรียนการสอน ทำให้ บุคลากรมีความกังวลใจว่าเป็นภาระเพิ่มขึ้น และเป็นเรื่องยากที่จะทำวิจัยได้เพราะบุคลากร ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน เมื่อดำเนินการพัฒนาโดยการศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสนองานวิจัย ในชั้นเรียน และการประชุมกลุ่มย่อย พบว่า บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและเกิดความมั่นใจ สามารถปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนตามกรอบ 5 ขั้นตอน ของกรมวิชาการได้ แต่ยังมีปัญหา เกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรมและเรื่องการจัดทำรายงานการวิจัย ในวงรอบที่ 2 ได้พัฒนาบุคลากรโดยใช้กิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย และศึกษาเอกสารควบคู่ไปกับการวิจัยใน ชั้นเรียน พบว่า บุคลากรสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ดีขึ้น แต่ยังมีปัญหาการสร้างและ พัฒนานวัตกรรม เนื่องจากบุคลากรครูใช้นวัตกรรมที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ และสื่อสำเร็จรูปมากกว่า เทคนิควิธีการ ซึ่งจะต้องการพัฒนาบุคลากรครูโดยการอบรมการสร้างและพัฒนานวัตกรรม ต่อไป

2. งานวิจัยต่างประเทศ

แม็กโดนัลด์ (MacDonald. 1998 : 874-A) ได้ทำการศึกษาศักยภาพของ การวิจัยเชิงปฏิบัติการทั้งโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวช่วยเสริมการปรับปรุงโรงเรียน โดยการ สัมภาษณ์คณะครูทำงาน 12 คนในโรงเรียนแห่งหนึ่งเพื่อกำหนดความรู้และความเข้าใจของครู เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการทั้งโรงเรียน และเพื่อกำหนดความสม่ำเสมอของ ความเห็นเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียของการวิจัยเชิงปฏิบัติการทั้งโรงเรียนอันเป็นวิธีการปรับปรุง

โรงเรียน แหล่งปฐมภูมิที่เก็บรวบรวมข้อมูลมี 3 แห่ง คือ แบบสัมภาษณ์ แบบวิเคราะห์ เอกสาร และแบบสังเกตครูผู้ร่วมวิจัย ทำการสัมภาษณ์จำนวน 10 คน และผู้บริหารโรงเรียน นั้นจำนวน 2 คน ผลการศึกษาพบว่า คณะครูที่โรงเรียนที่ศึกษาให้การสนับสนุนปรัชญา และกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการทั้งโรงเรียน แต่พบว่า กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการทั้ง โรงเรียนนั้นจะต้องมีการกลั่นกรองก่อนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าสมาชิกคณะครูทุกคนมีความเข้าใจที่ ชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งที่นำมาตั้งเป็นเงื่อนไขหรือข้อแม้ และยังพบว่าด้วยว่าความพยายามที่จะ ปรับปรุงโรงเรียนทั้งโรงเรียนนั้นไม่จำเป็นจะต้องได้รับการชี้แจงจากการประเมินความต้องการที่ อาศัยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ตีแต่อย่างใด

เคนเนท (Kenneth. 1992 : 3177 - A) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาครูนักวิจัย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐเพนซิลวาเนียตอนเหนือ ผลการวิจัยพบว่า มีบทสรุป เกี่ยวกับการวิจัยของครูทั้งหมด 6 ข้อใหญ่ๆ แต่ข้อสรุปที่ 3 ถึง 6 สะท้อนถึงความคิดของ ผู้เข้าร่วมในประเด็นการวิจัยของครูถึงขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร โดยข้อสรุปที่ 3 คือ การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากฝ่ายบริหารที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพยายาม ทำวิจัยของครู ข้อสรุปที่ 4 คือ การพิจารณาความคิดเห็นโดยผู้เข้าร่วมวิจัยในฐานะที่เป็น เครื่องมือพัฒนาวิชาชีพที่ได้ผล ข้อสรุปที่ 5 คือ การอธิบายอุปสรรคที่เด่นชัดต่องานวิจัย 2 อย่าง คือ เวลาและทัศนคติ และข้อสรุปที่ 6 คือ การส่งเสริมการวิจัยของครูในโรงเรียนของ รัฐเพนซิลวาเนียเพื่อพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ อย่างไรก็ตามก็ต้องทำด้วยความสมัครใจ ทำเป็นระบบและร่วมมือร่วมใจกัน สิ่งที่ได้เพิ่มเติมจากงานวิจัยนี้ คือ การอธิบายขั้นตอน การพัฒนาบุคลากร ซึ่งเป็นรูปแบบผสมผสานทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจใน ปรากฏการณ์ของชั้นเรียน ทำให้ครูไม่เพียงแต่ได้เปรียบเทียบการสอนด้วยการสอบถามซึ่งใช้ ห้องเรียนเป็นหลักเท่านั้น แต่ยังมีส่วนให้เกิดประโยชน์ต่อวงการวิจัยเพื่อการศึกษาที่ดีกว่า

แดเนียลส์ (Daniels. 1999 : 2442-A) ได้ทำการศึกษาผลการสอนในการเรียนรู้ เพื่อดำเนินการวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพ ความเชื่อมั่น มั่นในตนเอง และประสบการณ์ของนักศึกษาฝึกสอน กลุ่มทดลองซึ่งเป็นนักศึกษาฝึกสอนจำนวน 3 คน ได้รับการสอนและการช่วยเหลือและการแนะแนวในการพัฒนาโครงการวิจัยใน ชั้นเรียน กลุ่มเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นนักศึกษาฝึกสอนอีก 3 คน ได้รับเพียงคำสอนเป็นเอกสาร เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล การนำกลยุทธ์ไปใช้และวิธีการประเมินผล เพื่อดำเนินการ โครงการวิจัยในชั้นเรียนให้เสร็จสมบูรณ์ แล้วทำการวิเคราะห์คำตอบจากแบบสอบถามก่อน การทดลอง หลังการทดลอง การสัมภาษณ์ การศึกษาเฉพาะกรณี และคำถามเพื่อสะท้อน

เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่มนั้น ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีความสามารถในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีความแตกต่างกันเล็กน้อยในผลของทั้ง 2 กลุ่มทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีการเปลี่ยนแปลงในทางบวกในด้านการรับรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นผู้จัดการและเป็นผู้ขยายพฤติกรรมในชั้นเรียน และเป็นผู้ออกแบบผู้นำเทคนิคการจัดการพฤติกรรมไปใช้อย่างประสบความสำเร็จ พบว่า มีอยู่ในผู้ร่วมวิจัยทุกคน การใช้กรณีศึกษาที่เป็นเอกสารซึ่งเป็นการประเมินโครงการของนักศึกษาฝึกสอนเหล่านี้ ส่งผลให้นักศึกษาฝึกสอนทุกคนได้เพิ่มทักษะการสะท้อนปัญหาที่เผชิญอยู่ในสภาพแวดล้อมโรงเรียน และในบริบทสังคมของชั้นเรียนด้วย

จากผลการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนต่างกันและประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนต่างกัน (บัญชา อึ้งสกุล. 2537 : บทคัดย่อ) ขนาดของโรงเรียนส่งผลต่อบทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา (บุญมี ปะพะวะ. 2541 : บทคัดย่อ) และการสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากฝ่ายบริหารมีความสำคัญยิ่งต่อความพยายามของครูในการทำวิจัย